

MPHATO

2

TLHAHLAMORUTIŠI

Platinum

A Re Šogeng Thari

Platinum A Re Šogeng Thari Mphato wa 2 Tlhahlamorutiši

Maskew Miller Learning

10 Freedom Way, Milnerton, Cape Town, 7441

© Maskew Miller Learning (Pty) Ltd 2025

Ditokelo tšohle di šireleditšwe. Ga go karolo ya phatlalatšo ye, yeo e kago tšweletšwa, go beletšwa ka mokgwa wa go ntšha, goba go fetošwa ka mokgwa goba sebopego sefe goba (elektroniki, semotšhene, go fotokopa, go gatišwa goba ka mokgwa wo mongwe) ntle le tumelelo le go ngwalwa pele ya mong wa tokelo ya ngwalollo.

Go kgopela tumelelo ya go tšweletša lefa goba go fetola karolo ye, go beletšwa phatlalatšo ye, o kgopelwa gore o ikopanye le ba lefapha la Ditokelo le Ditumelelo mahlalane 021 532 6000 goba romela imeile go rightsgranting@mml.co.za. Go bega tshelo ya meao e nngwe ya ngwalollo, re kgopela o romele imeile go copyright@mml.co.za

ISBN 978-1-779-83258-0

ePDF ISBN 978-1-834-98247-2

Mophatlalatši: Veronica Serage

E rulagantšwe ke Dr. PS Nkomo

Tlhamo ya khabara ka MML Visual Design

Seswantšho sa khabara ka MML Visual Design

Peakanyo ya puku ka MML Visual Design

Diswantšho ka MML Visual Design

Tšweletšo ka MML Visual Design

E gatišitšwe

KAROLO YA A	2
KAROLO YA B: Mokgwa wa Go Ruta	34
KOTARA YA 1	34
Beke ya 1: Kelo ya Motheo	41
Beke ya 2: Mogwera, seetša sa ka	47
Beke ya 3: Ke ka morutiši	55
Beke ya 4: Ba lapa	62
Beke ya 5: Ka moka re bohlokwa	68
Beke ya 6: Dilo tša go thuša	75
Beke ya 7: Hlokomela bagolofadi!	82
Beke ya 8: Nka ba mogale!	89
Beke ya 9: Tikologong ya rena	96
Beke ya 10: Re amana bjang le dihla tša ngwaga	103
Kelo ya Mafelelo a Kotara	117
KOTARA YA 2	122
Beke ya 1: Kelo ya Motheo	131
Beke ya 2: Diphoofolo tša polaseng	137
Beke ya 3: Diphoofolo tša nageng	145
Beke ya 4: Diphoofotswana le diphedi tša ka meetseng	153
Beke ya 5: Magae a diphoofolo	160
Beke ya 6: Bohlokwa bja meetse tšhomišo ya	167
Beke ya 7: Mehuta ya dinamelwa	174
Beke ya 8: A re fofeng le Agang	181
Beke ya 9: Di a re rwala	187
Beke ya 10: Tšohle ke dinamelwa	195
Kelo ya Mafelelo a Kotara	207
KOTARA YA 3	212
Beke ya 1: Hlokomela mafelelo a tš	218
Beke ya 2: Tseba maswalo	223
Beke ya 3: Goroga a mafelelo	232
Beke ya 4: Letsatši la maswalo	240
Beke ya 5: A re ba le	247
Beke ya 6: Re	254
Beke ya 7:	261
Beke ya 8: Ma	267
Beke ya 9: Tšh	274
Beke ya 10: Batho bao ba re thušago	281
Kelo ya Mafelelo a Kotara	293
KOTARA YA 4	296
Beke ya 1: Letsatši la matswalo la morutiši	303
Beke ya 2: Re leboga bagale ba rena	309
Beke ya 3: Afrika Borwa naga ye borutho	317
Beke ya 4: Tlholego ya Koša ya Setšhaba	324
Beke ya 5: Dika tša naga ya Afrika Borwa	331
Beke ya 6: Mafelo a go ikgetha	339

Beke ya 7: Ditumelo tša batho ka Afrika Borwa	346
Beke ya 8: Setšo sa Bapedi	353
Beke ya 9: Mafelo a bohwa ka Afrika Borwa	360
Beke ya 10: Mocketeko wa tša bokgabo wa Mapungubwe	367
Kelo ya Mafelelo a Ngwaga	379
MEMORANTAMO	383
Dirubiriki	391
Tekolo ya Go Bala ya Mephato ya tlasana	396
Dikelo tša ka pela tša mathata a go ithuta	421

EXTRACT PAGES

Morutiši yo a rategago

Ge o tsena ka phapošing ya gago ya go ithuta letšatši le lengwe le le lengwe, ga o no tsena lefelong leo le tletšego ka ditafola le dipuku tša go ithuta. O tsena lefelong leo go bopšago bokamoso, gomme dibaka di a tšwelela. O na le maatla a go makatša, a go tutuetša, go hlahla le go godiša baetapele ba ka moso, bahlami le bao ba tlišago diphetogo. Ka go abelana ka phišagalelo ya gago, o dira mošomo wa go fetiša mošomo wa gago wa go ruta; o bjala dipeu tša go loka, go ba le sebete, tlhompho le Ubuntu ka pelong ya moswa yo mongwe le yo mongwe.

Re a kwešiša gore ga go bonolo. Ka dinako tše dingwe ditlhohlo tša go ruta, kudukudu mafelong ao a se nago thušo ye e lekanego, di ka bonagala e le tše dikgolo. Eupša ka bothata bjo bongwe le bjo bongwe bjo o lebeletšanago le bjona, o dira phapano ya kgonthe. O bontšha barutwana ba gago gore bokgoni bja gago ga bo na mellwane le gore bo a lemogwa, bo tšeelwa godimo le gore ba ka fihlelela dile tše dikgolo.

Ke ka lebaka leo methopo ya rena ya go ruta e lego go ruta go thekga. Di hlamilwe ka maikemišetšo a SEPHOLEKE (CAPS) ka monaganong, di tšela tšedi taeng ya go akaretša le go hloleng tikologo ya go ithuta moo ngwana yo mongwe le yo mongwe a ka iponago a emetšwe. Diswantšho, dikanegelo le dithuto di bonagatša go fapafapana ga maemo a rena a lefelong leo, di thuša morutwana yo mongwe le yo mongwe go ikwa a ena le mohola ka phapošing ya gago.

Le gona ga se ra go lebala. Pona o bja gago bjo bobotse bo bohlokwa go swana le katlego ya barutwana ba gago. Re ahlamile e tšwa tša go ithokomela gore o dule o tutueditšwe le go phela gabotse mmeleng ka go tšela tšeba gore ge o ikwa gabotse, phapoši ya gago ya go ithuta e a atlega. Lethabo la gago ga go tutuetše fela go ruta ga gago eupša gape le tutuetša le ditswalano tšeo o di agago le barutwana ba gago, bao ba lebelelago go wena bakeng sa kholofelo le tutuetšo.

Ge Afrika Borwa e tšutse e tšwela pele go gatela pele ka molao wa Diphetošo tša Molao wa Thuto ya Motho (BETA), wo o saennwego gore e be molao ka 2024, morero wa go hloma tshepedišo ya thuto yeo e naga e tšatekano le yeo e akaretšago bohle o gola ka maatla. Karolo ya gago morerong wo ke ye bohlokwa gomme go kwešiša bobedi SEPHOLEKE le BELA go kgonthišetša gore phapoši ya gago ya go ithuta ke lefelo leo barutwana ba lokišeleditšwego go atlega.

O na le maatla a go tutuetša phetogo ye botse, gomme khuetšo yeo o e dirago ka phapošing ya gago ke ye kgolo go feta ka moo o ka lemogago ka gona. Ge o dutše o ruta, tseba gore ga o hlahle barutwana ba gago fela; o bopa bokamoso bja ditšhaba tša rena, naga ya rena le lefase.

Re leboga mošomo wa gago wo mobotse!

Go Dirišwa ga Tokologano ya Mananeo

Re a go amogela go Tlhahlamorutiši ya rena ya Sehlopha sa Motheo, e lego mothopo wa bohlokwa wo o hlametšwego go thekga barutiši bao ba dirišago tokologano ya rena ya mananeo a thuto a Mphato wa 1, 2 le 3, leo le hlamilwego ka go nagana ka leeto la gago la go ruta. Tlhahlo ye e fa temogo ye šomago le methopo yeo e lebišitšwego go kaonafatšeng maano a gago a go ruta le go humiša maitemogelo a barutwana a thuto.

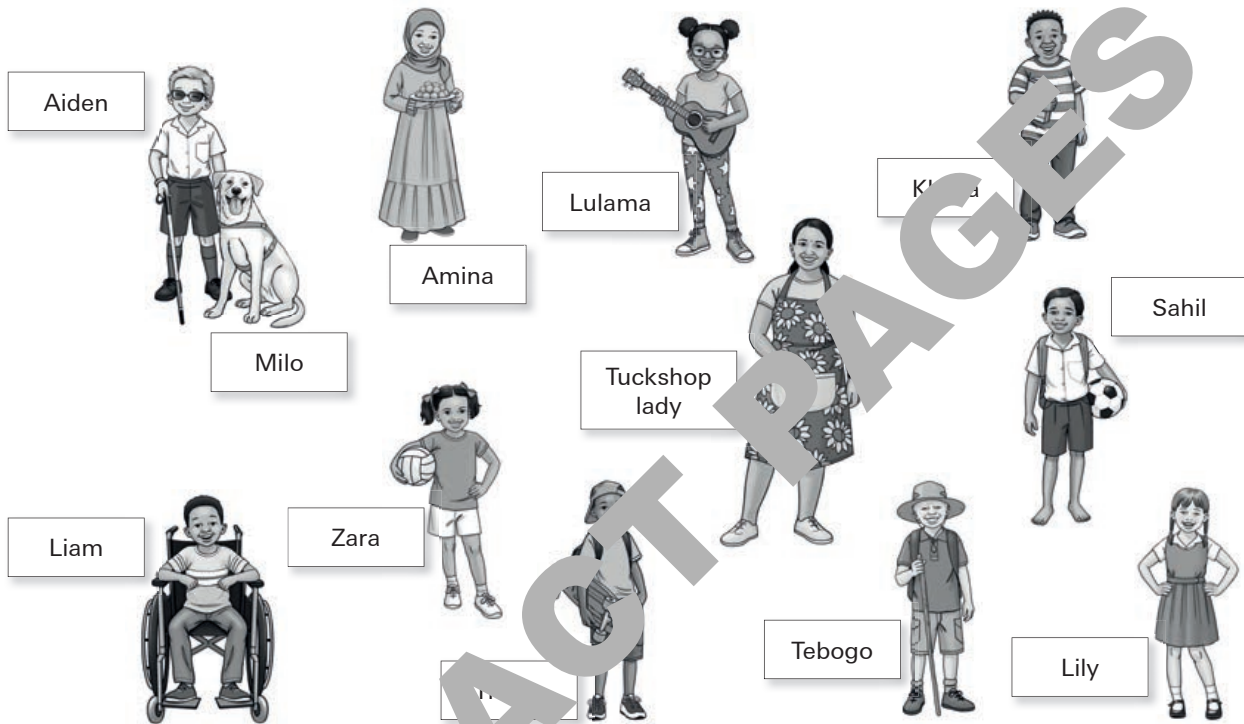
Tlhahlamorutiši ye e fa tlhahlo ya beke le beke. Beke ye nngwe le ye nngwe e rula ditšweke tšela ye e latelago:

- Diteng, dikgopolo le mabokgoni: Morero wa kakaretšo wa go ithuta wa beke o tšela go ya ka lenaneo la thuto.
- LTSM: Methopo ya LTSM yeo morutiši a swanetšego go e lokišetša go ya go kgoboketša bakeng sa beke e lokeleditšwe. Morutiši o kgothaletšwa go kgoboketša gobane diriša tšela bjalo ka dithušathuto go boloka ditshenyagalelo gore di be tlase ka mo go kgonegago.
- Mešomo ya go ruta: Ditšhupatsela tša go ruta di filwe thuto ya ye nngwe le ye nngwe ka tšela ye bonolo ya kgato ka kgato.
- Tekolo: Morutiši o fiwa tlhahlo ya ka moo a ka dirago tšela yeo e sego ya semmušo.
- Mešomo le dikarabo: Mešomo le dikarabo di a feta.
- Matlakala a go direla mešomo a akareditšwego mafelelong a kotara ye nngwe le ye nngwe gomme mafelelong a Tlhahlamorutiši ye go na le diruburuburiso di ka dirišwago go lekola mabokgoni.
- Thekgo go barutwana bao ba nago le nyakwa tše di kgethegilego goba mathata a go ithuta: Go filwe keletšo ya ka moo go ka swaragotšago barutwana bao ba ithutago ka lebelo gomme ba nyaka go humišwa. Ka dinako tšedingwe barutwana ba katana le dikgopolo gomme ba nyaka thekgo ya go ithuta, thuto e fa ošimolotšwe di fapafapanego ka tlase ga hlogo ye.

Ka lebaka la se, tlhahlo e tšela pele go hlohletša go gopodišiša le go gola, go godiša tikologo ya go ithuta ya tirišano moo barutwana ba ka tšwelago pele go kaonafatša bokgoni bja bona bja go ruta le go ba le seabe se sebotšego katlego ya barutwana. Ka gona re go laletša gore o hlahlobe puku ye, o diriše temogo ya yona le methopo go kaonefatša bokgoni bja gago bja go ruta le go tšweletša maitemogelo a go ithuta a phele go ka phepošing ya gago ya go ithuta. Mmogo, a re matlafatšeng barutwana ba rena go atlega tšela ye go feta.

Phapano, Tekatekano le Boakaretši

Karolong ye, re rata gore o nagane ka phapoši ya gago ya go ithuta. Akanya ka bana ba dutše ka pele ga gago, yo mongwe le yo mongwe a ena le kanegelo ya gagwe, maitemogelo le ditlhohlo. Bjale, gopola nako yeo ka yona yo mongwe wa barutwana ba gago a ilego a katana, mohlomongwe ka kgopolo ye thata goba selo se sengwe ka ntle ga sekolo seo se ilego sa ama go ithuta ga bona. O ile wa dira eng ka nako yeo? O ile wa ba fihlelela bjang, wa dira gore ba ikwe ba le bohlokwa gomme wa ba hlahla ge ba le mathateng?

Ka phapošing ya gago ya go ithuta, o nagane batho ba go fapafapana, e sego feela ka lemorago la bona eupša gape le ka dingakweng le boikgoni. Naga ya rena e tšwela pele go lebana le go se lekalekane go go tseneletšego, e ka ba go boiphelele, ga morafu goba ga tša leago, gomme ditlhohlo tše gantši di tšwelela ka phapošing ya gago ya go ithuta. Le ge go le bjalo, ke mo, ka garegare ga phapoši ya go ithuta moo phetogo e diregago gona. E ntle ka morutiši, o kgatha tema ye bohlokwa go kgonthišetšeng gore ngwana yo mongwe le yo mongwe a ka ithuta, go sa šetšwe moo a tšwago gona goba mapheko ao a lebeletšanago le ona.

Tokomane ya SEPHOLEKE e šeditše kudu boakaretši le go fapafapana ga batho. Ga se fela ka go ruta lenaneo le go eupša ka go lemoga bokgoni bjo bo kgethegilego bja morutwana yo mongwe le yo mongwe le go ba thuša gore ba atlege. Re a kwešiša gore ga go bonolo go dira se. Mathata dikolong tše dintši ke a nnete, gomme bjalo ka morutiši, o bewa pele go a rarolla.

Ke ka lebaka leo didirišwa tša rena tša go ithuta le go ruta di hlamilwego bakeng sa go go thekga. Di bonagatša maemo a lefelong leo, di bontšha barutwana lefase leo ba le lemogago ditiragalong, medirong le ditekong tšeo ba kopanago le tšona. Didirišwa tše di ela hloko mehutahuta ya maitemogelo le bokgoni ka phapošing ya gago ya go ithuta, di go fa didirišwa tša go ba le kakaretšo le go thekga morutwana yo mongwe le yo mongwe, go sa šetšwe botšo bja gagwe.

Ka go diriša methopo ye, ga o rute feela sererwa, o kopana le barutwana ba gago moo ba lego gona, o lemoga mathata a bona le go ba thuša go fenywa mapheko ao ba lebanego le ona. Ka go dira bjalo, le bopa bokamoso bjo bo phadimago bakeng sa ngwana yo mongwe le yo mongwe, bakeng sa setšhaba sa geno le bakeng sa Afrika Borwa ka moka.

Mehuta ya pharologano

Mo tokologanong ye ya dihlogo, re lebiša tlhokomelo go **mehuta ye 10 ye megolo ya dihlopha tša pharologano**, ye nngwe le ye nngwe e kgethilwe ka kelohloko go kgonthišetša kemedi ye e nabilego le go akaretša boitsebišo, dipono le maitemogelo ao a fapafapanego.

Tafola ya 1: Mehuta ya pharologano

Sehlopha sa pharologano	Tlhalošo	Seo se akaretšwego go tšwago
1. Go Fapafapana ga Ditšo le Merafe	Se se šupa go emela ditšo le merafo ya go fapafapana, go netefatša gore barutwana ba ba le dipono le ditlwaelo tša go fapafapana.	Re akaretša baanegwa, bangwadi le batho ba historo a tšwago ditlogong tše di fapafapanego. Dikanegelo le mehlala di karolwa di tšwago, ditlwaelo le maleme a fapafapanego. Se se thuša barutwana go lebeletšhelele la setšo le go thibela dikgopolo tše di tlwaelegilego ka go fa dipono tše di lekalekanego ditabeng tša histori le tša mehleng yeno.
2. Pharologano ya Bong	Pharologano ya boemedišo ya bong e šupa go boemedišo ya bong ka moka gomme e dirisa go dipoledišano ka go mošomo ya bong, boitsebišo bjo bjo sego bja bong, le phetšo ya bong.	O tla lemoga go emelwa ka go lekana ga bong ka moka ka gare ga mongwalo, diswantšho le mehlala. Re akareditše baanegwa bao e sego ba bong le ba bong bjo bo fapafapanego, gotee le mediro yeo e hlohlago dikarolo tša setšo tša bong. Ka mehlala, bobedi bašemane le banenyana ba bontšhwa ba tšea karolo ditseleng tše di fapafapanego tša mošomo, go tloga go thušeng ka khitšhing go ya go thutamahlale le bokgabo, go tšwetša pele tekatekano ya bong.
3. Pharologano ya tšea karolo le tša Boiphedišo bja Ekonomi	Se se akaretša go emela batho bao ba tšwago ditlogong tše di fapafapanego tša boiphedišo le go ahlahlala ditaba tša go se lekalekane ga tša boiphedišo.	Re na le baanegwa bao ba tšwago maamong a fapafapanego a tša leago le a tša boiphedišo, bao ba gatelelago ditlhoaho tše bjalo ka go hwetša thuto, tlhokomelo ya tša maphelo le methopo. Se se dumelela barutwana go tšea karolo ka mehlala ya bophelo bja kgonthe le dipoleledišano tšeo di bonagatšago maemo a fapafapanego a tša ekonomi, go dira gore diteng di kgone go kwešišwa ke bohle.

<p>4. Pharologano ya Maleme</p>	<p>Pharologano ya maleme e bolela go akaretša dipolelo tše dintši le go hlompha dipolelo tša go fapafapana tšeo di bolelwago ke ditšhaba tše di fapafapanego.</p>	<p>O tla hwetša dikagare tšeo di akaretšago maleme a mantši le tšeo di kgothaletsago barutwana go hlompha maleme a dimmotwana tše di fapafapanego. Re akareditše gape le mehlala yeo e gatelelago bohlokwa bja phetolelo le tlhathollo, kudukudu motseng ka bophara, go lokišetša barutwana go ba bao ba akaretšago kudu polelišanong ya bona.</p>
<p>5. Bogolofadi le Phihlelelo</p>	<p>Se se lebišitše kudu go kemedi ya batho bao ba nago le bogolofadi go rarolla mapheko a go fihlelela.</p>	<p>Batho bao ba nago le bogolofadi ba akareditšwe, go kgonthiša go ba emela dikanelong le medirono e aha re ahlaahla ditaba tša go fihlelela, le ba tša mmele, tša theknoloji goba tšego, le go diriša ka go akaretšago le me la motho la pele. Se se bopa tšego e amogelago kudu baka barutwana ka moka le go hlohletša meloko le kwešišo.</p>
<p>6. Boikgethelo bja tša Thobalano le go Akaretšwa ga LGBTQ+</p>	<p>LGBTQ+ e emela Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer goba Questioning, le tše dingwe "+" e emela go akaretšwa ga mekgwa ye mengwe ya tše thobalano, boitsebišo bja bong le dipolelo ka ntle le tšeo di ngwadilwego ka go leswana go swana le ba bja e sego ba bong bjo ba wana, bao ba rata batho bja bong bjo bo swanago, bao ba sa ratego batho bja bong bjo bo swanago bja bong bjo ba sa ratego batho bja bong bjo bo swanago le bja bona. Polelwana ye e dirišwa go akaretša mehutahuta ya boitsebišo bja tša botona le botshadi le bja bong, go tšwetša pele go amogelwa le go akaretšwa ga batho ka moka.</p>	<p>Di tšeo tša bja LGBTQ+ di emelwa ka gape dipuku, di fa pono ye fapafapanego. Re akareditše mehlala le ditiragalo tšeo di hlahlobago ditaba le ditokelo tša LGBTQ+, gotee le dipolelišano tša mabapi le go kwantšha kgethollo, go thuša barutwana go kwešiša le go hlompha pharologano ya mekgwa ya tša thobalano.</p>

7. Pharologano ya Bodumedi le ya Semoya	Se se akaretša go emela ditumelo tše di fapafapanego tša bodumedi le go godiša tlhompho bakeng sa mekgwa ye fapafapanego ya semoya.	Dipuku tša rena di na le diteng tše di tsebišago barutwana ka madumedi a fapafapanego le mekgwa ya semoya. Re ile ra ba ra hlohleletša poledišano ya ditumelo go thuša go godiša tlhompho le kwešišo ka gare ga ditshepedišo tša ditumelo tše di fapafapanego. Dipono tša lefase le tšona di a akaretšwa, go kgonthišetša gore ditumelo ka moka di a hlompšha le go emela ka toka.
8. Pharologano ya Mengwaga	Pharologano ya mengwaga e tsenyeletša go akaretša batho ba dihlopha tše di fapafapanego tša mengwaga le go ahlaahla ditaba tše di tswalanago le botšofadi.	Ka dipukung, o tla hwetša ka nngwe mehlala go tloga go ba bapanganyane go ya go batšofadi. Re gona tšona bohlokwa bja ditswalano tše ka gare ga meloko, gotee le go ahlaahla tšona tše di tswalanago le botšofadi tše ka nngwe rola modiro le kgetholo le botšofadi. Se se thuša barutwana go kwešišo mekgwa wa sehlopha se sengwe le se sengwe ka nngwaga setšhabeng.
9. Pharologano ya Mafelo	Go fapafapana ga mafelo go emela batho le ditaba go tšwara mafelong a fapafapanego le ditikologong, bobedi bja mafelo a bophara le tikologong ka nngwe.	Dipuku di akaretša dikagare tše di tšwago dikolong tše di fapafapanego tša lefase, tše di ahlaahlagogo ditaba tša lefase ka bophara le maemo a lefelong leo ao a lego bohlokwa go barutwana. Gape re na le mehlala ye e lekalekanego go tšwara mafelong a ditoropong le dinagamagaeng, re bontšha ditlhohlo le mehola ya moswananoši ya tikologo ye nngwe le ye nngwe.
10. Pharologano ya go Tseba le go Ithuta	Se se bontšha ka go ahlaahla mekgwa ye fapafapanego ya go ithuta, kgoni le dipharologano tše tše go tseba, tše bjalo ka go fapafapana ga ditshepedišo tša bjoko.	Re amogetše go fapafapana ga tsebo le go ithuta ka go akaretša mekgwa ye fapafapanego ya go ruta yeo e kgotsosatšago mekgwa ye fapafapanego ya go ithuta. Mešomo e hlamilwe go kgotsosatša dinyakwa tše di fapafapanego tša go ithuta, go godiša tikologo ya go ithuta yeo e akaretšago bohle. Re okeditše gape le ditekolo tša pele ga go ithuta tše di akgofilego tše o ka di elago hloko.

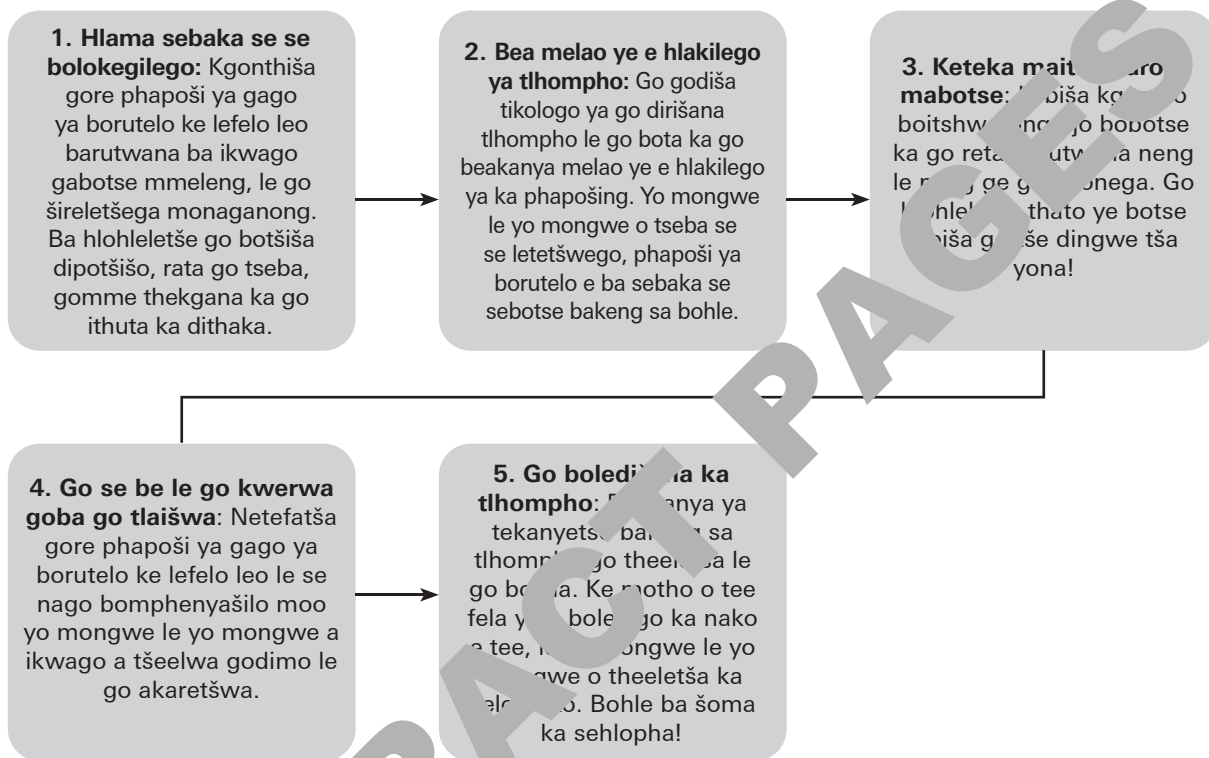
Go hloma phapoši ya go ithuta yeo e akaretšago bohle le yeo e nago le pharologano

Tlhahlamorutiši ye e hlamilwe go naganwa ka go akaretša, go fapafapana le tekatekano. E aba methopo yeo e go thekgago go hloleng tikologo ya go ithuta yeo e akaretšago le ditshepedišo go akaretša dihlopha tše 10 tša motheo tša go fapafapana go tšwara go Tafola ya 1 ka godimo.

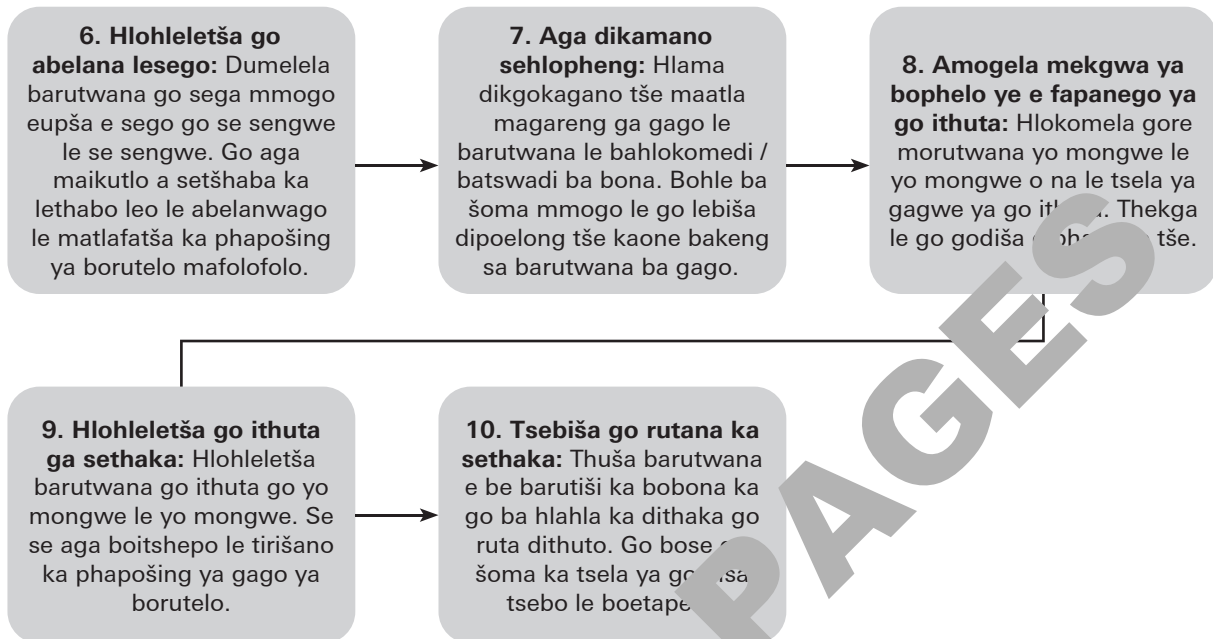
Pharologano ka phapošing ya borutelo

Bjalo ka morutiši, karolo ya gago ke go kgonthišetša gore phapoši ya gago ya go ithuta ke lefelo leo go ithuta, go sega le tihompho di kopanago go lona! Tše ke ditsela tše 10 tše o ka di dirišago go dira gore dilo di thabiše, di bolokege le go ba tše di kgahlišago go barutwana ba gago:

Maano a 1-5: Go aga tikologo ya ka phapošing ya borutelo yeo e nago le moya wa go amogela bohle

Maano a 6-10: Go godiša tirišano le go keteka pharologano ka phapošing ya go ithuta

Keteka go kgethega ga morutwana yo mongwe le yo mongwe

Go bohlokwa gore barutwana ba iponele ka bobona le maitemogelo a bona ao a fapafapanego a bontšhwa ka phapošing ya go ithuta. Se se tšela go bontšha go fapafapana ponagalong ya mmele, maleme, boitshebišo, ditšo, bodumedu bo, bohekamelo ya tša thobalano (go akaretša le LGBTQ+), ngwaga le bokgoni bja go naga. Lebaka tša rena di na le baanegwa bao ba tšwago ditlogong tše di fapafapanego go bontšha dithuto ao a fapafapanego. Re kgetha ka kelohloko diswantšho, mediro ya bokgabo le dikagari tše tšemo go batho bao ba fapafapanego, tikologo le ditherešo tše di bopago Afrika Borwa le ka tsela ya go ithuta.

Re go hlohletša go dira se se swanago ka phapošing ya gago ya go ithuta. Diriša go anega dikanegeto go bontšha dithuto di fapafapanego, go bontšha diswantšho tša mafelo a magaeng le a ditoropong, le go bontšha ka batho bao ba nago le bokgoni bjo bo fapafapanego bja mmele, bokgoni bja go tseba dilo le boitshebišo, go akaretša le LGBTQ+. Boledišanang ka ditumelo tša go fapana, mengwaga le bong bjo bo fapafapanego, gomme le hlahlobe maemo a fapafapanego a tša boiphedišo ao barutwana ba lena ba ka lebetšhanago le ona. Iphe nako ya go ruta ka ditswalano tša rena le dinaga tše dingwe le batho ba Afrika le lefase ka bophara. Ka go dira se, o thuša morutwana yo mongwe le yo mongwe go ikwa a lemogwa, a tšeelwa godimo, ebile e le karolo ya setšhaba se segolo sa lefase ka bophara.

Go ela hloko go beba sefahlego le tokelo

Ms.Mohumagadi Adams o be a ruta thuto ka ditšo le ditlwaelo. Barutwana ba gagwe ba be ba etšwa ditlogong tše di fapafapanego, gomme o be a fagahletše go bona ka moo poledišano e bego e tla tšwela pele ka gona. Ge thuto e be e thoma, o ile a kgopela barutwana ba gagwe gore ba bolele setšo goba tumelo ya malapa a bobona.

Lebo, ngwanenyana wa boitshepo, o ile a bolela pele, a hlaloša ditlwaelo tša lapa la gabo ya Keresemose ya Bokriste. Barutwana ba bangwe ba mmalwa ba ile ba latela, ba ahlaahla matsšatši a maikhutšo a swanago. Eupša ge e be e le nako ya Amina, o ile a dikadika. Lapa la Amina e be e le la Mamoseleme, gomme o ile a anega maitemogelo a gagwe a go keteka Eid. Ka nako ye e swanago o ile a kgopela barutwana ba ile ba thoma go sebela ba bangwe gomme morutwana yo mongwe ga sa le tšwelela go khuetšo ya mantšu a gagwe, o ile a ngunanguna ka gore, “Ga se letšatši la maikhutšo la kgontho”.

Mohumagadi Adams ka pejana o ile a lemoga gore go na le ngangego ka phapošing. O be a swanetše go dira sephetho se bohlokwa. Go hlokomologa seo se boletšwego go ka ba gale a nka dira gore a be le go beba sefahlego ka ngwana yo, mola go bolela ka taba yeo go ile a nka mola sebaka sa go ruta ngwana yo thuto ye bohlokwa.

Mohumagadi Adams o ile a emiša poledišano nakwana gomme o kgopela phapoši gore e gopodišise. “Go bolela eng ge re hlokomologa ditumelo goba metlwae ya nako yo mongwe? O be o tla ikwa bjang ge nkabe dikarolo di be di fetošitšwe, gomme letšatši la gago le le kgethegilego le bitšwa gore ga se la kgontho? Ka phapošing go ile gwa homola ge barutwana ba thoma go nagana ka dikarabo tša bona.

Ke moka o ile a hlaloša bohlokwa bja go kwetša le go hlompha ditumelo tše di fapafapanego, a diriša maitemogelo a Amina e le thuto. Mohumagadi Adams ga se a kgalema goba go leša barutwana dihlong eupša go ena le moo o ba hlahlile ka poledišano ga gore ke ka lebaka la eng go le bohlokwa go hlompha ditšo ka moka, le ge e le gore ga di tlwaelo go hlompha se ile sa gopodišiša ka tsela yeo go beba sefahlego, ga kgale le ga bjale. Barutwana ba gagwe dipono tša bona ka ba bangwe, gantši ka ntle le gore ba lemoge seo.

Dithuto go tšwa phapošing ya Mohumagadi Adams

Go tšea lehlakore le dikakanyo di ka tšwelela ntle le maikemišetšo.

Lentšu le lengwe le le lengwe le bohlokwa Mohumagadi Adams o ile a netefatša gore Lentšu la Amina le maitemogelo a gagwe di be di tšeelwa godimo ke barutwana ka moka ka phapošing. Ka go godiša se se akaretšago bohle poledišano, o ile a gatelela gore setlogo sa motho yo mongwe le yo mongwe se swanelwa ke tlhompfo.

Hlohleletša go itekola Go e na le go fa dithero, Mohumagadi Adams o ile a laletša barutwana ba gagwe go nagana ka moo ba bego ba tla ge nkabe e le bona Amina. Se se ile sa thuša barutwana go kwešiša bohlokwa bja kwešišo go itemoga ka ditiro tša bona.

Hlama sekgoba sa poledišano Ge go na le go tšea lehlakore goba kgethollo bjalo ka seo se diregilego, ga go hole selo go homola. Go laetša phapano ka go boledišana go thuša barutwana kwešiša lebaka leo ka lona mantšu a itšego goba ditiro di ka ba kotsi. Efa barutwana didirišwa go hlohla maikutlo a go se amogelege.

Go ithuta ka ditlho Go se iketle ga barutwana go ka šitiša morutiši. Mohumagadi Adams o šomišitše a motsotso wo boima go hlohleletša barutwana ba gagwe go šetša dikakanyo tša bona. Ka go dira bjalo o laeditše go phapošiborutelo ya gagwe lefelo la tsebo le go itemoga.

Go nagana ka ditshepedišo

Ditshepedišo di bopša ke dikarolo tša di fapafapanego tšeo di šomago mmogo go fihlelela selo se itšego. Ka phapošing ya gago ya bontšha ditshepedišo e ka ba ka moo barutwana ba latelago melao ka gona, ka moo ba ithutago go tšea gona ka gona goba ka moo ba bapalago le go abelana ka gona. Ditshepedišo gape di gona ka gona le ditšhabeng, moo batho ba thekgago le go šoma mmogo.

Go kwešiša ditshepedišo go thuša barutwana go bona ka moo dikarolo tše di fapafapanego, tše bjalo ka batho, mafelo le melao di kgokaganago le go dirišana. Se ke bokgoni bjo bohlokwa bja go aga go nagana ka tselo e e laetsago tilhaologanyo, gomme bokgoni bo ka thongwa e sa le ka pela ka go diriša maitemogelo tšeo tšeo ka bobona.

Ka phapošing tša rena tša Sehlopha sa Motheo, re tšweletša kgopolo ya tshepedišo ka go bontšha maemo a bontšha di fapafapanego, ditherešo tša leago le batho ba fapafapanego. Se se akaretša dikgopolo tše bjalo ka Ubuntu gomme se emela barutwana ba merafe ye fapafapanego, bong le diboepo tša lapa, se go fa tsela ya go tsebiša barutwana ka go nagana kudu ka tsela yeo e raraganego. Tše ke tše dingwe tša ditiro tše bonolo tša go thuša barutwana ba gago go nagana ka ditshepedišo:

Mekgwa ye mebotse

Ahlaahlang seo barutwana ba dumelago gore ke maitshwaro a mabotse ge ba le mafelong a go swana le sekolong, diphakeng goba gae. Bolelang ka moo ba ithutilego maitshwaro ao le ditumelo tše ba nago le tšona.

Tikologo ya go phela

Dumelela barutwana go bolela ka bophelo bja polaseng kgahlanong le bja toropong. Ba botšiše gore ke ka lebaka la eng maitemogelo a a ka fapana (madulong a batho).

Ka moo re ithutago

Hlohleletša barutwana go nagana ka moo ba ka hwetšago tshedimošo, e ka ba go ba lapa, bagwera, dipuku, inthanete, goba sekolong. Ahlaahlang ka moo ba abelanago go ye e swanago (mekgwa ye ithuta phedišano ye botšišo).

Ditekolo

Tekolo e akaretša mekgwa ye fapafapanego ya go lekanya tšemo le ye barutwana le kwešišo. Ditekolo tša ka mehla di go thuša go bona ka moo barutwana ba kwesetšego dikgopolo le go diriša bokgoni bja bona ka gona. Mo Sehlopheng sa Motheo, tekolo ya go tšwela pele e dumelela tlhokomelo ya go ya go ile ya tšwelopele ya morutwana le go šoma gabotse go ruta. Se se go dira gore o kgone go hlahloba mekgwa ya gago ya go ruta le kgolo ya morutwana, se se go thuša go dira diphetho tše di theilwego tseboing ya thuto ya letšatši le letšatši.

Tekolo ya go ithuta e kopantšwe ka tsela ye e tšhapedišong ya gago ya go ruta, moo mekgwa ye thabišago, ye kgahlišago le ye thekgo e hlohleletšago go kgatha tema ka mafolofolo ga barutwana. Go thuša go lemoga moo barutwana ba dikakago thekgo e oketšegilego gona le go hlahla thuto ya gago go fihlelela dinyakwa tša bona wa mošomo swanetše go lekolwa ka tsela ye sa rulaganyetšwago nakong ya dithuto tša letšatši le letšatši.

Ela hloko nakong ya mediro Lebeleletša ka fao barutwana ba itšwalanyo mošomo o botšiša dipotšišo tše di hlahleletšago ba thelaga.

Mogorupa godimo, mogorupa fase Diriša se ka moraga ga thuto go bona ka pela kwešišo ya barutwana.

Dithekethe tša go tšwa Barutwana ba thala goba ba ngwala seo ba ithutilego sona mafelelong a thuto yeo e swanetšego go bontšha kwešišo.

Nagana go abelana ka bobedi Barutwana ba nagana ka botee, ahlaahla le molekane, ba ithuta go abelana ka dihlopha le go šoma gotee.

Ditshwayotshwayo tša sethaka Barutwana ba abelana mošomo le barutwana-ka-bona le go fa dikakanyo tše di agago go gopodišiša ka mošomo wa bona.

Dijenale tša go ithuta Barutwana ba boloka dijenale go ngwala gore ke eng seo ba ithutilego sona, ba fa temogo ya bona mabapi le kgatelopele.

Mešongwana le dipapadi tša sehlopha Mešongwana ya go kgahliša le tirišano e go dumelela go hlokomela bokgoni ka nako ya nnete.

Go botšiša dipotšišo nakong ya dithuto Diriša dipotšišo tše di bulegilego go hlohleletša barutwana go hlaloša tsela yeo ba naganago ka yona le go bea mabaka.

Tekolo bjalo ka go ithuta e akaretša barutwana ba nagana ka tšwelopele ya bona, ba ba hlohleletša go rwala boikarabelo bja go ithuta ga bona. Ka go dira bjalo, ba lekola kwešišo ya bona ka noši, e lego seo se godišago go ithuta ka mo go tseneletšego le go ikwešiša.

K-W-L Tseba seo o ithutago sona ka ditšhate. Barutwana ba tlatša eng, ba nyaka go tseba, le ka morago ga seo ba ithutilego sona go kgokagana le tsebo ya dikgopolo tše mpsha.

Go dira mmepe wa monagano Barutwana ba bopa mebepe ya monagano, ba oketša tsebo ye mpsha ya seo ba ithutilego sona go tšwela pele.

Go hlama dikgopolo Hlohla tsebo ya pele ya barutwana ka go hlama dikgopolo tše di amanago le hlogotaba ye mpsha.

Dithekethe tša go tšwa Barutwana ba hlaloša ka moo tshedimošo ve mpsha e kgokaganyago selo seo ba šetšego go tseba.

Go phethwa ga kanegelo Efa mathomo a kanegelo gomme o tlogele barutwana go e fetša ba diriša tsebo ya pele.

Ke eng seo se hlaelago Hlagaša dikgopolo goba diswantšho ka go kgopela barutwana ba tlatše dikgoba ba šomiša seo ba šetšego ba se tseba.

Dikahlaahlo tša go šomišana Thoma ditšho ka go kgopela barutwana go tswalanya hlogotaba ye mpsha le dikgoba tša nakong ye e fetšego go tsebo.

Dijele tša go ithuta Barutwana ba naganišiša le beke le beke mabapi le ka moo tshedimošo ye mpsha e ba kgokaganyago go seo ba šetšego ba se tseba.

Tshekaseko ya go ithuta e go fa bohlatse bja karolo ya morutwana dinakong tše itšego, e go thuša go lekanya tšwelopele ka kakaretšo le go dira dikgopolo tše di theilwego tsebong mabapi le tšwelopele ya bona.

Meleko ya mafelelo a kotara Meleko ya semmušo ya go hlahloba tsebo ya diteng.

Matlema Meleko ya mafelelo a kotara go hlahloba kwešišo ka morago go ithuto.

Mešomo ya go ngwalwa Mešomo ya go lekola kwešišo ka go ngwala.

Diprojeke Mešomo ya boithamelogo bontšha tsebo.

Kelo ya go balo Kelo ya boteng go lekola go balo ka thelamo.

Mešongwana ya tiragatšo Go diriša tsebo maemong a kgonthe a bophelo.

Diphotefolio Kgoboketšo ya mošomo go latela tšwelopele go ya ka nako ya dithuto.

Ditlhagišo tša molomo Barutwana ba hlagaša kwešišo ya bona ka molomo.

Tokomane ya **SEPHOLEKE** e aba ditšhišinyo tša go lekola mešomo ya go ithuta Sehlopheng sa Mothelele. Mešomo wo mongwe le wo mongwe o swanetše go bopša ke dikarolo tše mmalwa tše di bolelago ka dibopego tše di fapafapanego tša polelo.

Mešomo ya tekolo e ka amantšhwa le mošomo wo o phethwago ka go Mmetse le Mabokgoni a Bophelo.

Tekolo ye latelago ya mešomo ya go ithuta e a nyakega go ya ka kotara ye nngwe le ye nngwe.

Mphato	Thuto	Kotara ya 1	Kotara ya 2	Kotara ya 3	Kotara ya 4	Palomoka
1	LG	1	1	1	1	4
2	LG	1	1	1	1	4
3	LG	1	1	1	1	4

Mphato	Thuto	Kotara ya 1	Kotara ya 2	Kotara ya 3	Kotara ya 4	Palomoka
1	LT	1	1	1	1	4
2	LT	1	1	1	1	4
3	LT	1	2	1	1	4

Rubriki ye e latelago ya ka morago ga puku e ka dirišwa bakeng sa go lekola go ithuta go bala gomme ya fetošwa ge go nyakega bakeng sa dibope tše dingwe tša go ruta Seisimane ka Sehlopheng sa Motheo.

Kelo ya Motheo

E sekaseka tsebo ya morutwana ya tšatši ka tšatši. Morutwana a ka fiwa mošomo wa phanoso goba wa gae. A ka botšišwa diatšhepo bomolomo. A ka diasaenente go tšela ge e tšela kwetšha se tšela tšela go.

Kelo ya morutiši Kelo ya letsatši le letsatši ye morutiši e dirago go tšhloba tšwelopele ya morutwana goba go ela ge e ka ba morutwana o na le ditlhohe tše itšego.

Kelo ya samatifi Kelo ya Semmušo ye e rulagantšwego gantši e dirwa mafelelong a kotara goba kgato ya go sekaseka tšwelopele ya morutwana ka kakaretšo ka go kreiti ye a lego ka go yona.

Kelo ya tlhahlobo

E thuša go lemoga bokgoni bja morutwana goba mafokodi a gagwe leetong la go ithuta. Ka gona morutiši a ka kgoni go thuša morutwana gore a fihlelele katlego.

Tekolo ya go bala ka Sehlopheng sa Motheo

Tseba Lily, morutwana yo bohlole le yo a ratago go tseba wa Mphato wa 3 yo a ratago go tla sekolong. Le ge go le bjalo, go sa šetšwe phišego ya gagwe, o lebana le ditlhohlo mo e nyakilego go ba thutong ye nngwe le ye nngwe. Nakong ya dithuto tša maleme, Lily gantši o kgopela go ya ntlwaneng ya boithomelo, a boifa gore morutiši wa gagwe o tla mmitša gore a balele phapoši godimo. Ka dipalo, o thatafalelwa ke go rarolla mathata a mantšu, a hwetša go le thata go a latela. Ka go Dikhoutu le Robotiki, ga a kgone go latela ditaello tše di ngwadilwego tša mešomo, gomme ka go Mabokgoni a Bophelo, o lahlegelwa ke tshedimošo ye bohlokwa ka gobane ga a kgone go bala mongwalo wa pukwana ya mošomo. Go se go ye kae go ba molaleng go barutiši ba gagwe gore bothata bja kgontha ga se dithuto ka botšona, eupša ke bothata bja Lily bja go bala ka thelelo. Ka ge a se na go bja bobotse bja go bala, o thatafalelwa ke go kwešiša dipotšišo, go latela ditaello le go tšhepošo ye mpsha dithutong tša gagwe ka moka.

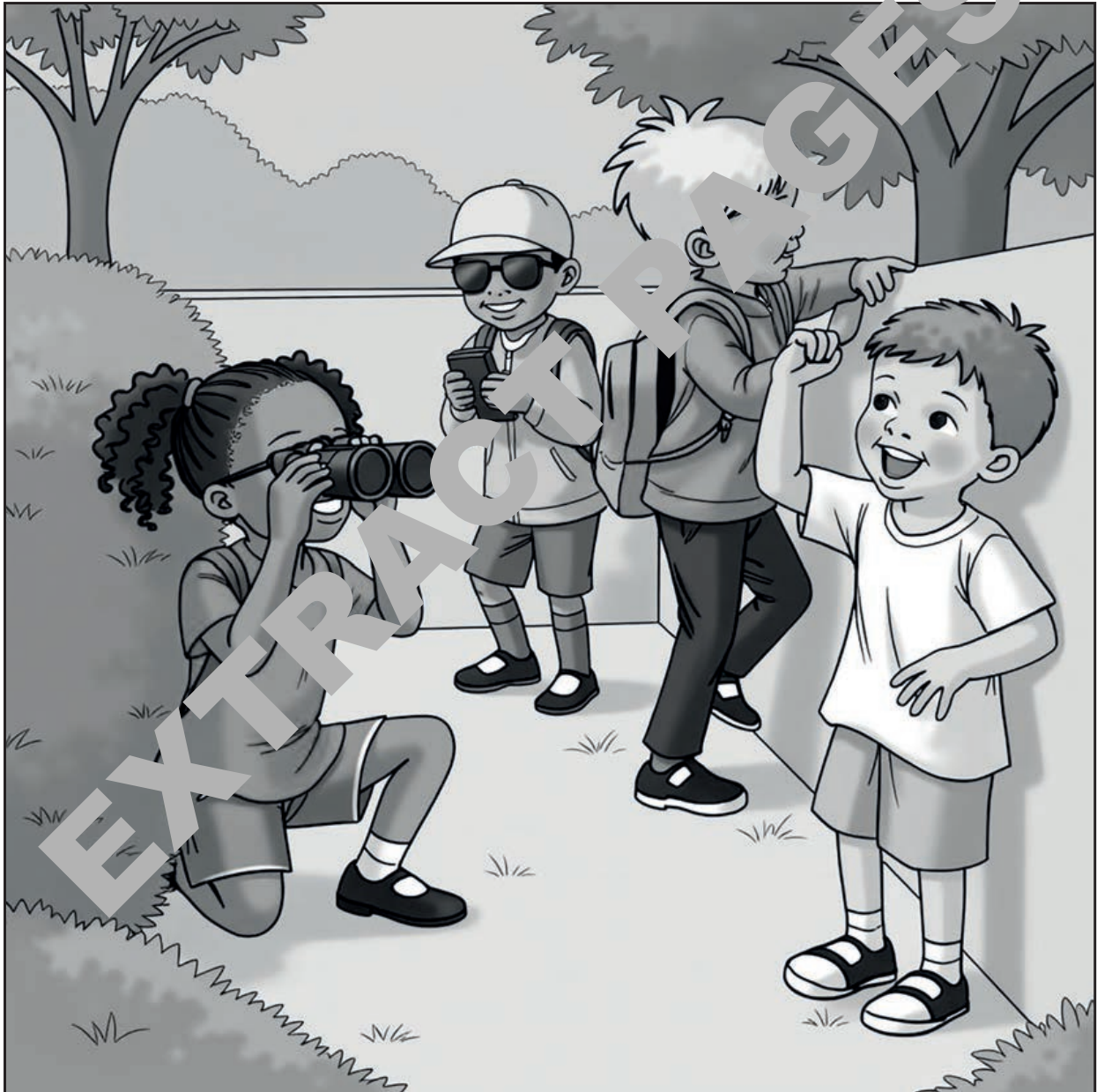

Ge eba o nagana ka barutwana ba gago, o tla bona gore Lily ga se yena a nnoši. Bana ba bantši ba banyenyane bao ba ithutago ka phapošing ya gago le bona ba ka ba ba thatafalelwa ke go bala ka tekanyo yeo e letetšwego bakeng sa mengwaga ya bona. Barutwana ba, go swana le Lily, ba lebana le mathata dithutong tše di fapafapanego, e sego ka gobane ba se na kgahlego goba bokgoni, eupša ka gobane ga se ba hlwa ba eba le mabokgoni a go bala ao a nyakegago gore ba kgathe tema ka botlalo mošomong wa bona. Tlhohlo ye e tlwaelegilego e gatelela bohlokwa bja go etiša pele tlabollo ya go bala Sehlopheng sa Motheo, go netefatša gore morutwana yo mongwe le yo mongwe o hwetša thekgo yeo a e nyakago go atlega.

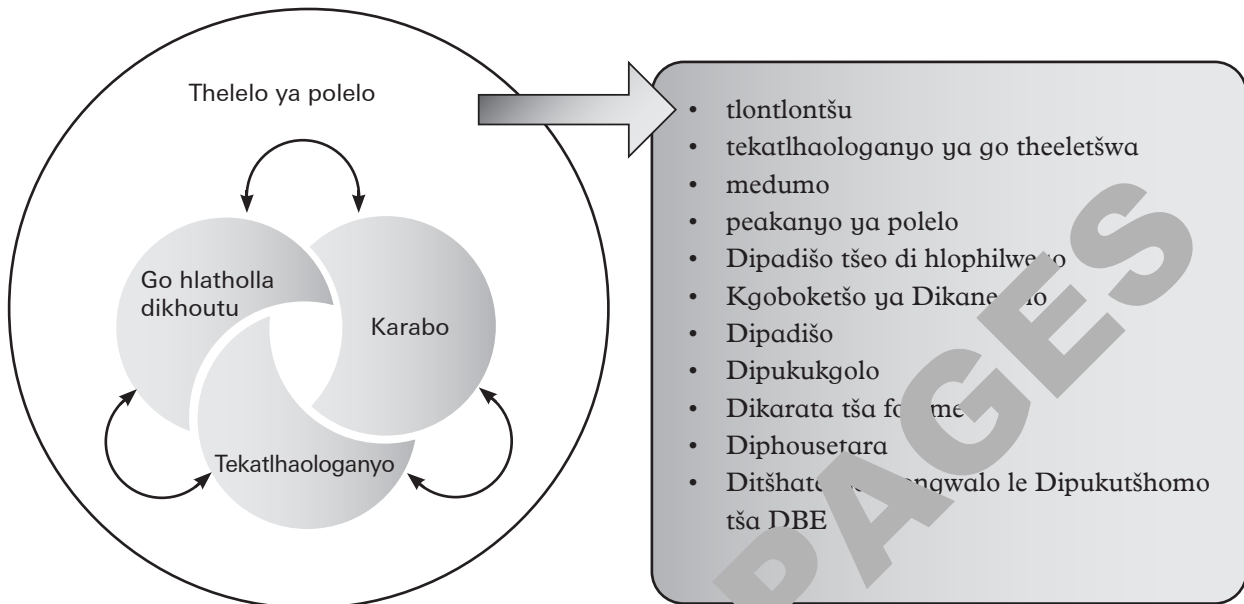
Go phethagatša Tlhabollo ya Polelo le Mešomo ya Medumo ka go Sehlopha sa Motheo

1. Tlhabollo ya polelo

Mošomo wa go kgatha tema wa go swana le **papadi ya “I Spy”** ke wo mobotse kudu bakeng sa go hlabolla mabokgoni a polelo bakeng sa barutwana ka Sehlopheng sa Motheo. E ba thuša go aga ditswalano magareng ga dilo tšeo di ba dikologilego ge ba dutše ba itlwaetša bokgoni bjo bohlokwa bja go ngwala le go hlaloša. Barutwana ba šielana ka go hlaola dilo, go di hlaloša le go feletša ka go peleta lentšu, e lego seo se dirago gore e be tsela ye thabišago le ya poledišano ya go matlafatša tlhabollo ya polelo.

Tlhabollo ya polelo ka Sehlopheng sa Motheo e na le mešomo ya go Theeletša, go Bolela, go Bala le go Ngwala. Seswantšho se se latelago se bontšha ka moo dikarolo ka moka tše di fapafapanego tša go bala di tswalanago ka gona gomme di ka kopanywa go aba bokgoni bja tlhabollo ya leleme.

Go hlatholla

Go hlatholla ke bokgoni bja go fetolela lentšung le bolelwago go se gatišitšwego go ya go seo se bolelwago ka go diriša tsebo ya pele ya dika tša modumo (tlhahla) tšeo di sepedišanago le lona. Go hlatholla ke karolo ye bohlokwa ya go ithuta go bala. Sehlopheng se thekga go hlatholla ka ditlabakelo tšeo di ka dirišwago bakeng sa go abelana le go tšhama go ikemela, gotee le Padišo, grapheme frieze le dikarata tša go bala.

Kwešišo le phetolo

Barutwana ba Sehlopheng sa Motheo ba swanetše go hlohleletšwa ka tlhabollo ya bona ya polelo ka go diriša mešomo yeo e tšhama gore ba kwešiše le go hlohleletša phetolo. Se se thuša go hlatholla bokgoni bja go nagana ka balela ya go swaya diphōšo le go rarolla mathata gotee le go lokišetša barutwana go lebana le ditšhathe tša go bala mongwalo wo raraganego kudu. Dipotšišo di swanetše go botšišwa nakong ya go bala. Dipuku tše Dikgolo, Kgoboketšo ya Dingwalwa le Padišo. Dikarata le diphousetara di ka dirišwago bakeng sa go kwešiša le go arabela mehuta ya mešomo.

Go theeletša polelo yeo e dirišwago ka mo go atlegago go bohlokwa. E fa barutwana mohlala wa go hlwekiša le go kaonefatša polelo ya bona le kwagatšo ya bona ya mantšu. E ba ruta go nagana le go diriša tshedimošo ge ba theeditše mola ba dutše ba tšweletša dikgopolo tša bona ka noši. Thutong ye go na le dibaka tša go anega goba go bala dikanegelo gomme o kgothaletšwa go diriša tše dingwe tša didirišwa tša gago ka noši neng le neng ge o nagana gore go a swanela. Go balela barutwana dikanegelo gomme ka morago wa ba botšiša dipotšišo mabapi le seo ba sa tšwago go se kwa go thuša go hlahloba bokgoni bja go kwešiša. Gape go matlafatša bokgoni bja go dula o sa šikinyege le go lebiša kgopolo lentšung leo le bolelwago.

Mešomo ya go bolela e a gatelelwa thutong ye. Di dumelela barutwana go nyakišiša le go bontšha dikgopolo, dipono le dikgopolo ka boitshepo le ka go tia. Di ba abela dibaka tša go nagana, go hlahloba, go lokiša le go ahlaahla ditaba ka tsela e nago le tlaaloganyo le go hlompha dipono tša batho ba bangwe ka ntle le go dumelelana le tšona. Mešomo e swanetše go šomišwa go thuša barutwana go hlabolla polelo ye kopana, go kaonafatša kwano le go ba le kwešišo, go itlwaetša go beela ba bangwe ka thoko le go rerišana le ba bangwe, ka go realo ba hlabolla mabokgoni ao a ba kgontšhago go šoma ka katlego ka morago lefaseng la mošomo. Dikarata tša go ngwalela le digrapheme frieze di ka dirišwa e le didirišwa tša go thoma mešomo ye bonolo ya go bolela.

Go bala ke sedirišwa sa bohlokwa sa go ithuta le tsela yeo ka yona go ka fihlelelwago le bala hlabollo ya bophelo ka moka. Mmadi yo a nago le bokgoni a ka kgona go hwetša tshedimošwana e bala gape, a e lokiša le go naganišiša ka yona ka gobane e gatišitšwe. Go bohlokwa gore o kgontšhe barutwana go rata go bala. Go diriša moela wa medumo thutong go thuša go godiša bokgoni bja go bala.

Go tlaletša bokgoning bja go bala ke bokgoni bjo bohlokwa bja go kwešiša. Bja ka mothuši, o swanetše go hlahla barutwana go hwetša seo se bolelwago go tšwa tmaneng tša kgontšhe go tšwela pele go tloga go kwešišeng dipotšišo tša mohuta wa mantšu go ya tšwela tšeng kwešišo ya go tselela ka dipotšišo tša tshekaseko, tša tekolo le tša go hlama le ka go akaretša le go kopanya didirišwa.

Mešomo ya go ngwala e fiwa go thuša barutwana go bolela tšona ka dikgopolo ka go anega, go hlama, go ngangišana le go hlaloša, gammogo le kano bega, go akaretša le go anega gape ditiragalo goba maitemogelo. Go na le bokgoni bjo bogolo bjo go ngwala bjo bo ka tšweletšwago. Bokgoni bja go ngwala dintlha, lelokelelo, ditaelo le go ngwala mo ngwalo a segwera goba a semmušo a mehuta e fapafapanego le bjona ke bja bohlokwa. Bokgoni bjo bjalo bo a godišwa le go phatlalatšwa *Thutong ya Step In English*. Di maatlafatšwa ka go diriša polelo le popopolelo ka go diriša madiri, maina, mahlaodi, makopanyi le tše dingwe go kaonafatša polelo le akaretšo. Bjalo ka morutiši o swanetše go ikwa o lokologile go oketša ka mohuta wa go ngwala woo o naganago gore o nyaka go gatelelwa ka nako ye itšego bakeng sa go swanela dinyakana tša phapoši ya gago. Ditšhate tša mongwalo di ka dirišwa e le sedirišwa sa go thuša barutwana go itlwaetša go bopa ditlhaka ka mo go nepagetšego.

Methopo ya tlhahlolo ya polelo

Mananeo a go ithuta a **PHOLEKE** a bolela gore mabokgoni ao a latelago a swanetše go hlabollwa ge go rutwa boledi Leleme la Gae le Lelemetlaleletšo la Seisimane: go theeletša le go bolela, go bala le medumo, go tšwela mongwalo le gore go swanetše go ba le bonnyane bja direrwa tše hlano tšeo di dirišwago ka mphato.

Mohlwašeng o akaretša mabokgoni a le direrwa tše hlano lenaneong la tšona ka go diriša dikarolo tše di latelago tše di tshelago:

Dipadišo tša Motheo: Dipadišo tša Motheo di akaretša medumo ka moka ya mantšu ya mphato gomme di fa mešomo le mešongwana yeo e agago tlotlontšu le go fa dibaka tša go itlwaetša go ngwala le go bolela. Dipadišo tša Motheo di ka balwa, di latelana go akaretša mantšu ao a dumelelanago le ditlhaka le medumo yeo e sepedišanago le tšona tšeo di rutwago. Go na le Padišo e tee ya Motheo ka mphatong, yeo e akaretšago dikanegele le ditlabakelo tša kotara ye nngwe le ye nngwe.

Kgoboketšo ya Dingwalwa: Mphato wo mongwe le wo mongwe o fiwa kgatišo yeo e nago le dinonwane tša batho, dinonwane, dikanegelo, direto le dikoša tšeo di ka balwago ke morutiši ka phapošing.

Dipukwana tše tša direto di thuša go godiša lerato la go rata go bala le lentšu le le ngwadilwego. Dikagare tša yona ke tša ditšo tše di fapafapanego, di thuša barutwana go hlomphelele go kwešiša phapano. Go na le kgoboketšo e tee ya dikanegelo tše 20 sehlopheng se sengwe le se sengwe go akaretša kotara ye nngwe le ye nngwe. Kgoboketšo ya Dingwalwa e hlametšwe gore e balwe ka go hlaboša ke barutiši go barutwana.

Dipadišo tšeo di Hlophilwego: Dipadišo tšeo di Hlophilwego di na le palo ya dikanegelo tšeo di nago le dintlha tšeo di oketšegago ka go raragana le botelele ge barutwana ba dutše ba ithuta go bala. Sehlopha se sengwe le se sengwe sa Dipadišo tšeo di Hlophilwego se arotšwe ka maemo a tšeo go ye nngwe le ye nngwe e na le dipuku tše 8 gomme ka kakaretšo go na le dipuku tše 40 mo dipuku tše 10 di ka dirišwago sehleleng se sengwe le se sengwe, e lego seo se fago barutwana sebakeng sa go bala le go bolela dipolelo ge ba dutše ba ithuta tšona. Dipadišo tšeo di Hlophilwego di na le maemo a go dirišwago gantši le ao a kgothaletšwago ke DBE. Mmadi yo mongwe le yo mongwe o tšona ya dikanegelo tše bonolo tšeo di swanetšego mathomong a ngwaga. Ge bokgoni bja go bala ba barutwana ba dutše bo kaonafala, go ba bjalo le ka botelele le go raragana ga dikanegelo ye nngwe le ye nngwe. Dipadišo tšeo di Hlophilwego di ka dirišwa bakeng sa go bala ka go ikemela le go bala mo sehlopheng sa hlahlwago ke sehlopha.

Dipuku tše Dikgolo: Mmadi wa Puku ye Kgolo ke mmadi wa “sibopego se segolo” yo a lebišitšwego go morutiši, a na le kgatišo ye kgolo kudu le diswantšho tše kgolo tšeo. Morutiši o tla diriša puku ye nakong ya mediro ya go bala ye abelanwago.

Go bala mmogo go bohlokwa kudu bakeng sa go mabokgoni bja ngwana bja go bala ka ge go dumelela sehlopha sa bana go ba le mehola ya mentšhi yeo e lego karolo ya go bala puku ya dikanegelo. Go dirišwa puku ya bogolo bjo bo feteletšego noba puku ye Kgolo yeo e nago le mongwalo o mogolo le diswantšho. Morutiši o bala puku ka go hlaola le gore bana ka moka bao ba balelwago ba ka bona le go thabela seo se ngwadilwego le diswantšho. Morutiši o bala dikanegelo ka makga a mmalwa ka matšatši a mmalwa. Tšhepedišona ka moka bana ba akaretšwa ka mafolofolo go baleng ge morutiši a ema go botšiša dipotšišo le go bona seo se tlogo go direga ka morago. Bana ba ka kgopelwa gore ba bale mantšu a mangwe goba tšeo dikanegelo ge ba dutše ba itlwaetša mantšu le dikafoko.

Go bala ka go boelelwa go phetha merero ye mentšhi; sa pele, go bala ke mo go thabišago; sa bobedi, ke bakeng sa go tšea kwešiša sa boraro, leleme le tlotlontšu di a tšweletšwa; sa bone, mmadi a ka lebiša tlhokomelo mo sehlopheng a go hlatholla le go hlaola mantšu.

Go na le sephošetšho sa dipuku tše dikgolo tše 8 ka mphato tšeo di dumelelago morutiši go bontšha le/goba go tšea sibopego tše itšego tša sengwalwa ka gare ga tlhalošo, go akaretšwa: thulaganyo ya kgatišo go tloga godimo go ya tlase le go tloga go le letshadi go ya go le letona, gammogo le go ruta barutwana go hlatholla maswaodikga.

Dipuku tše Dikgolo di rulagantšwe gabotse ka keng sa go bontšha dika tše bjalo ka dihlogo, dihlogwana, diswantšho, mantšu a tlase, ditafola, thulaganyo, bjalo le bjalo. Se se thuša barutwana go matlafatša mabokgoni a bona a go bala le go ngwala, go akaretša:

- Mabokgoni a go hlasela ka mantšu bjalo ka go kopanya le go arola
- Mabokgoni a go hlasela ka mantšu go mantšu a matelele ka maleme ao a kopanyago mantšu, a bjalo ka thulaganyo ya dinoko

- Mabokgoni a go kwešiša a bjalo ka go bona, go nagana, go hlahloba le go dira dikgokagano, bjalo bjalo.

Fonime / dika tša mongwalo: Fonime / dika tša mongwalo ke thušo ya go ruta ya ponagalo yeo e šomišwago ka go Sehlopha sa Motheo go thuša barutwana go kwešiša kamano magareng ga medumo (phonemes) le dipontšho tša bona tša go ngwalwa (graphemes). Sehlopha sa se na le mokgobo wa go phuthwa wo o bontšhago sehlopha sa medumo le di-grapheme tša yona ka tsela e kgahlišago. Ka mohlala, e ka bontšha tlhaka ya “b” yeo e nago le modumo wa /b/ le seswantšho sa selo se sengwe seo se thomago ka modumo woo, go swana le “bat”. Se se thuša barutwana go dira dikgokagano magareng ga polelo yeo e bolelwago le yeo e ngwadilwego gomme se thuša go hlabolla go bala le go ngwala. Seroto se tšhabelele go bontšhwa gabotse ka phapošing ya go ithuta bakeng sa go dirišwa ga sona ga bonolo le go tšhabelele sona gantši. Gape go na le dikarata tše 25 ka kotara le dikarata tše 100 ka mphatong go thušeka ka medumo.

Diphousetara: diphousetara ke thušo ye holago go barutiši. Go na le diphousetara tše tšhabelele sa mphato wo mongwe le wo mongwe tšeo di ka dirišwago:

- bjalo ka mothopo wa go theeletša le go bolela go thekga go ithuta le go ruta
- bakeng sa poledišano ya sehlopha ya ditaba tše di fapafapanego
- go hlaola le go ahlaahla batho, diphoofolo le dilo
- bakeng sa poledišano ya sehlopha ya maemo a itšego
- go bolelela pele seo se tlogo go direga ka morago.

Ditšhate tša mongwalo: Ditšhate tša mongwalo ke di-dirišwa tše di bonwago tšeo di hlametšwego go thekga tlhabollo ya mabokgoni a go ngwala go barutwana. Di fa tšhupetšo ye kwagalago le ye rulagantšwego bakeng sa go bopa ditlhaka tše dikgalele tše dinnyane le dipalo ka mo go nepagetšego. Sehlopha sa se na le ditšhate tše 4 tša mongwalo tšeo di sa sepedišanago le leleme le le itšego ka mphato.

Dikarata tša go Ngwalela: Sehlopha se na le dikarata tše 200, gomme ke tša go thuša barutiši go:

- tšweletša mantšu a mafsa
- Bontšha ka moo lentšu le bolelwago ka gona
- Tšweletša poledišano ya dikapole tše difsa
- Bapala dipapadi tše go tšhabelela dikarata tše fetago e tee.

Methodo ye menkwenkwe: Dipuku tša Mošomo tša DBE Rainbow di ka kopanywa gabotse le dikarolo ka moka tša ka modimo go tšhabelela go ithuta. Ka mohlala, morutiši a ka diriša dipuku tša mošomo tša Rainbow e hlabolla go tšhabelela go latela morago ga go bala padišo go matlafatša tlotlontšu le dikgopolo tše bohlokwa. Ka go kopanya dikarolo tše dingwe le mešomoro ya Pukwana ya go ithuta ya Rainbow, barutiši ba ka tšhabelela boitšhano bja go ithuta bjo bo akaretšago le bjo bo kgahlišago bjo bo kgotsofatšago mekgwa e fapafapanego ya go ithuta le go godiša kwešišo ye tšeneletšego ya mabokgoni a polelo.

Go tseba ditlhaka le dipalo

Go lekola bokgoni bja barutwana bja go lemoga ditlhaka, dipalo le motswako, thoma ka mešomo ye bonolo bjalo ka go tsoma ditlhaka goba dipalo. Ka mohlala, barutwana ba ka kgona go **hwetša ditlhaka le dipalo** tšeo di utilwego seswantšhong goba modirong wa bokgabo. Mararane a go nyaka mantšu ao a akaretšago diswantšho le ona a ka thuša. Ge barutwana ba thoma go ikholofela go lemoga ditlhaka le dipalo, oketša go raragana ga mešomo go swana le go hlaola le go phošolla dipošo tša dikapolelo goba mantšu ao a phošagetšego mopeleto. Papadi ya “I Spy” e ka fetolelwa le go barutwana ba bagolo, moo ba

peletago lentšu ka moka gomme ba fa tlhalošo goba ba le diriša polelong.

Mešongwana ya medumo

Mešomo ya tša medumo e thuša barutwana go kwešiša tswalanagareng ga ditlhaka le medumo. Itlwaetše go bolela ditlhaka le mantšu o diriša didirišotšhe di thabišago tše bjalo ka ditlhaka tše di kgaotšwego, dikarata tša go ngwalela le diphouse tše. Mešongwana ya medumo e ka dirwa ka o tee ka o tee, ka bobedi goba ka dihlopha, go dira ome barutwana ba dule ba swaregile ka go ithuta mo go fapafapanego, papadi ya thuto.

Medumo ka dihlopha tša bone

Mošomo wo o eteletšwego pele ke dithaka o akaretša dihlopha tša barutwana ba bararo goba ba bane. Sehlopha se sengwe le se sengwe se na le dikarata tšeo di nago le mantšu. Yo mongwe wa barutwana o swara karata, gomme yo mongwe o bolela dithaka tša lentšu leo ka go hlaboša. Ke moka maloko a mangwe a sehlopha a ngwala lentšu leo dipukung tša wona tša mošomo. Se se hlohletša bobedi go bala le go ngwala mola o šoma ka tirišano.

Go Hlakahlakanya Dithaka

Mošomong wo wa go hlahlwa ke morutiši go dithaka, barutwana ba diriša dithaka tše di ripilwego goba dibopego go bopa medumo ye itšego ka go hlala, go tšweletša modumo wa “oo,” barutwana ba kopanya dithaka tše bjalo ka ‘o’ tše pedi ‘u’ go bopa ‘oo’. Ka morago ga go bopa modumo, di ka peleta mantšu a bjalo ka “sedirišwa”, “letamo”, “kgo”, “go”, “le”, “erato” di diriša modumo o swanago. Bakeng sa go dira dilo ka tšela ya go hlama, barutwana ba kopanya seelo seo ba se ngwadilego, ba kopanya medumo le bokgabo.

Mehuta ya mešomo ya go bala

Mešomo ya go bala e akaretša maano a mahlano:

1. Go lemoga kgatišo ya tikologo: hlohleletša barutwana go lemoga kgatišo yeo e ba dikologilego. Dikarata tša ditumatlhaka le diphousetara di swanetše go bontšhwa gomme barutwana ba swanetše go hlohleletšwa go lemoga kgatišo yeo e ba dikologilego ka tikologong ya bona ya ka gae mohlala dipapatšo, diphousetara le dimakasine.
2. Go bala mo go abelanwago e swanetše go ba mošomo wa sehlopha ka moka ka go diriša Kgoboketšo ya Dingwalwa le Dipuku tše Dikgolo gotee le ditlabakelo le ge e le dife tše dingwe tše di swanetšego tše di tšwago go morutiši. Latela ditaelo tšeo di lego ka go Dipuku tše Dikgolo go hlohleletša barutwana go tšea karolo ka dikanegelong le go araba dipotšišo tša go kwetšeka dikanegelo. Go araba dipotšišo tša go kwešiša go ka dirišwa e le karolo ya tlhahlobogee e sešwaga semmušo. Go na le mehola e mentši ya go bala mmogo. Tše di latelago ke tše bonolo tša kudu:
 - Barutwana ba kopana le polelo yeo e dirišwago ka dipukung. Se se bohlokwaga ke go ithuta Lelemetlaleletšo la Pele ka ge barutwana ba swanetše go kwa Seisimane se se dirišwa ka mokgwa wa tlhago gore ba kgone go hlabolla bokgoni bja bona bja go se dirišwa.
 - Go bala mmogo go godiša mabokgoni a barutwana a go bolelela Seisimane le tlotlontšu ya bona.
 - Ka go balelwa dikanegelo, barutwana ba godiša tsebo ya bona ya barutwana go dipuku le dikanegelo di šomago ka gona. Ka mohlala, ba ithuta gore dipuku ka morago di tšwaga le dihlogo, ka mehla di balwa go tloga letlakaleng la ka go le letshadi pele, le go tloga morago go ya tlase letlakaleng le lengwe le le lengwe.
 - Ge o balela barutwana ba gago, o ba bontšha ka moo ba ka balago gabotse ka gona. Ka mohlala, o bontšha ka moo o ka balago ka morago go ntšha sa mafahleng le nako ya go khutša.

Puku ye e swanago ya go Bala Mmogo gobalela se se swanetšego go dirišwa le barutwana ka makga a mabedi e le gore ba itlwaetše tema.

Karolo ya 1

Seboka sa 1

- Tsebiša barutwana moka. Duma leleme la gae, ge eba go nyakega.
- Bolela ka leina la barutwana le seswantšho sa ka ntle ga puku.
- Balela barutwana ka kanegelo. Ge e ba go nyakega, fetolela ka leleme la bona la gae ka morago ga gore o bale Seisimane.
- Ge o dutše o bontšha ka morago ga go bala kanegelo, botšiša dipotšišo tšeo di kgothaletšago barutwana go tšea karolo kanegelong le go e kgokaganya le maphelo a bona. Ka mohlala: Zinzi o ya mabenkeleng le mmagwe le tatagwe. Na o ya mabenkeleng? Ke mang yo a yago mabenkeleng le wena mabomong a ngwaga, go ka nyakega gore o botšiše dipotšišo tše ka leleme la gae la barutwana gomme le bona o ba dumelele go araba ka leleme la gae. Dumelela se eupša o tšwele pele o ba hlohleletša go diriša Seisimane gomme o diriše Seisimane ka mo go oketšegilego ge ngwaga o dutše o tšwela pele.

Karolo ya 2

- Bala kanegelo gape o diriša Seisimane fela
- Ge o dutše o dira se, hlahloba kwešišo ya barutwana ka go botšiša dipotšišo tše bonolo ka leleme la gabo bona. Ka mohlala: “O be a ipihlile kae?”

- Lebiša šedi ya barutwana mantšung a itšego ka gare ga sengwalwa, kudukudu ge e le gore ke mantšu ao a tšwelelago ka go Padišo ye latelago yeo barutwana ba tlogo go ithuta go e bala.
- Ge go kgonega, hlohleletša barutwana go bala dikarolo tša kanegelo le wena. Ditemana tše di boeletšwago di a thuša tabeng ye. Ka mohlala, “Ke tla goga moya, ke tla buša moya gomme ke tla phuhlamiša ntlo ya gago” go Dikolobe tše Tharo tše Nnyane.

3. Go bala ka sehlopha sa go hlahlwa ke modiro wa sehlopha se senyenyane moo morutiši a šomago le sehlopha se senyenyane seo se theeletšago go balela godimo ga sona. Go bala mo go hlahlwago ke sehlopha go swanetše go ba boemong bja tlase go feta seo se dirišwago go baleng ka go Arogana. Dipadišo tša Tekanyetšo di ka dirišwa bakeng sa se, ge ba dutše ba swanetše ka mantšu le medumo yeo e swanetšego go rutwa sehleleng se sengwe le se sengwe. Go lokišetša katlego ya go bala ga Sehlopha seo se hlahlwago

- Aroganya barutwana ka dihlopha mathomong a sehla. (Go hwetša tšhomošhe o tšegilego mabapi le go aroganya barutwana ka dihlopha tša go bala bona letlakala la 20)
- Dula le barutwana bao ba lego sehlopheng seo se go dikologilego tafoleng goba o ba bee lebatong ka go dikologa godimo ga mmete goba mesamelo.
- Kgonthiša gore morutwana yo mongwe le yo mongwe o nako le Padišo goba go na le Padišo magareng ga barutwana ba babedi.
- Dula setulong se se lego ka tlase e le gore o be kgauswi le go ba ithutago.
- Efa barutwana nako ya go botšiša le go araba di botšišo mabapi le kanegelo.
- Go bala mo go hlahlwago ke sehlopha go swanetše go dirwa letšatši le lengwe le le lengwe gomme seboka se sengwe le se sengwe sa go bala se mahano ke sehlopha se swanetše go tšea metsotso ye 15. O swanetše go šoma le sehlopha se fapanego letšatši le lengwe le le lengwe.
- Dihlopha tšeo di sa balego le wena di tšira go bala ka Bobedi goba ka noši, goba mešomo ya go bala ka morago ga go bala e bjalo ka go bala matlakala a mošomo go tšwa dipukung tša mošomo tša DBE Rainbow. Morutiši a ka nako ya pele ga nako gomme a dira phetho ya gore ke modiro ofe wo a tlogo go o diriša go tšwa dipukung tša mošomo tša DBE gomme a di lokišetša pele ga ge phapoši ya gagwe ya GCR e thomile.

4. Go bala ka dihlopha: barutwana ba ka šoma mmogo ba diriša Dipadišo tša Tekanyetšo tšeo di dirišwago sehlopheng sa bona sa go bala seo se hlahlwago le go diriša dikarata tša go bala. Go itokišetša go bala ka Dihlopha

- Mathomo go Kotara ya 1, hlalošetša barutwana seo o nyakago gore ba se dire nakong ya mananeo go bala ka bobedi. Go ka nyakega gore o boeletše se ka makga a mmalwa go fihlela barutwana ba tlwaelane le seo se letetšwego go bona nakong ya mananeo a go bala ka dihlopha.
- Botšišo ya nako, bea barutwana ka dihlopha tše pedi eupša ka dinako tše dingwe dumelela barutwana go ikgethela balekane ba bona.
- Balekane bao ba nago le bokgoni bjo bo fapafapanego ba šoma gabotse ka gobane babadi ba maatla ba ka thuša babadi ba fokolago. Bobedi bjo bo nago le bokgoni bjo bo swanago le bjona bo šoma gabotse bakeng sa babadi ba maatla ka gobane ba ka thušana.
- O se ke wa kopanya babadi ba babedi bao ba fokolago gotee.
- Kgonthiša gore barutwana ba dutše ba bapelane ge ba bala. Ba ka abelana puku, goba bobedi bja bona ba na le khopi ya puku ye swanago.

5. **Go bala ka noši:** barutwana ba ka diriša Dipadišo tša Tekanyetšo le didirišwa tše dingwe tša go bala bakeng sa go ipshina ga bona.

Go itokišeletša go bala ka katlego ka noši

- Hlama lefelo le le kgethegilego ka phapošing ya gago ya go ithuta moo barutwana ba ka ipshinago ka go bala dipuku ba nnoši.
- Kgonthiša gore o na le dipuku tša dikanegelo le dipuku tša tshedimošo tšeo di ipiletšago go barutwana gore ba di kgethe.
- Bea dipuku moo barutwana ba ka di fihlelelago gabonolo dišelefong tša fase goba ka mapokising.
- Hlohleletša barutwana go bala ge ba feditše mošomo wa bona wa ka phapošing.

Thekgo yeo e katološitšwego

O ka hwetša dikgopolo tše dintši bakeng sa maleme, mopeleto, go ngwala le mešomo ya medumo Inthaneteng goba barutišing ba bangwe. Bao ba šomago mafelong a swanago le ka katlego ya gore ke methopo efe yeo e šomago kudu le ditlhohlo le ge e le dife tše di tlwaelegile go tšaba barutwana ba ka lebanago le tšona. Go diriša mediro ye ya go kgahlliša le ya go boledišana goba thala go aga motheo o tiilego wa go tseba go bala le go ngwala go barutwana ba gago.

Mešomo ya go hlaola

Mešomo ya go fapantšha e fa thekgo go barutwana bao ba tšela go thušo le mošomo o oketšegilego go barutwana bao ba kgonago kudu. Gape go na le mešomo yeo e filwego ka dipukung tša mošomo tša DBE ka bobedi Leleme la Gae le Leleme la Tlaleletšo bakeng sa mephato ka moka.

Mošomo wa go lokiša

Mošomo wa go lokiša bakeng sa Leleme la Gae le Leleme la Tlaleletšo la Seisimane mo Sehlopheng sa Motheo e swanetše go ba wo o goketšago, go boledišana le go ba wo o hlametšwego go rarolla mafelo a itšego moo barutwana ba ka tšaba katana. Tše ke tše dingwe tša ditšhišinyo:

- Medumo le go lemoga mantšu: Diriša dikarata tša go ngwalela, diphousetara le diswantšho tšeo di nago le mantšu ao a tlwaelegile go le tšekgwa ya dipolelo. Hlama leboto la mantšu ka phapošing ya go ithuta moo barutwana ba ipiletšago mantšu a mafsa ao ba a ithutago.
- Dipapadi tša medumo: Bapadi dipapadi tšeo di lebišago tlhokomelo go medumo ya ditlhaka, tše bjalo ka “I Spy” tšeo di nago le medumo goba dipapadi tša mantšu ao a nago le morethetho.
- Go aga tlotlontšu: Diriša dikuntšu tše bonolo tša diswantšho tše di nago le diswantšho le maswao. Hlohleletša barutwana go itirela mantšu a bona ka go a thala le go a swaya.
- Go anega dikanegelo le go di boeletša: Diriša Dipuku tše Dikgolo go bala dikanegelo ka go hlaboša gomme o dire gore barutwana ba di boeletše ka mantšu a bona. Se se thuša go kwešišeng le go diriša tlotlontšu.
- Kwešišo go bala: diriša mananeo a go bala ao a hlahlwago go šoma ka dihlopheng tše dingenyane le go bala dipadišo tšeo di lekotšwego gotee. Botšiša dipotšišo mabapi le temana go kgonthišetša kwešišo le go hlohleletša poledišano.
- Thulaganyo ya kanegelo: efa diswantšho goba mafoko go tšwa kanegelong gomme o dire gore barutwana ba di beakanye ka tatelano e nepagetšego go tiiša kwešišo.
- Bokgoni bja go ngwala: Efa batho bao ba ithutago go ngwala mafoko dilo tšeo ba ka di dirišago go thoma mafoko. Ka mohlala, “Ke bona ___” goba “Phoofolo yeo ke e ratago kudu ke ___”.
- Bontšha le go anega: Eba le dinako tša ka mehla tša go bontšha le go anega moo barutwana ba ka tlišago dilo le go di hlaloša. Mokgwa wo o thuša motho gore a be le tlotlontšu le go bopa mafoko.

- Go bapala karolo: Akaretša barutwana mešomong ya go bapala karolo moo ba ka itlwaetšago go bolela le go theeletša maemong a fapafapanego.
- Dipapadi tša go peleta: Diriša dipapadi tše bjalo ka “Hangman” goba “Spelling Bee” go dira gore go itlwaetša go peleta e be mo go thabišago. Akaretša mantšu ao ba sa tšwago go ithuta ona.
- Go itlwaetša go bopa ditlhaka: Efa matlakala a go itlwaetša bakeng sa barutwana gore ba latele le go ngwala ditlhaka le mantšu a bonolo bakeng sa go kaonefatša mabokgoni a bona a mongwalo wa seatla.
- Mediro ya go theetša: Bapalang dipapadi tša go theeletša moo barutwana ba latelago ditaelo tša molomo goba ba theeletšago dikanegetlo tše kopana gomme ba araba dipotšišo ka tšona.
- Dipapadi tša go laola: Diriša dipapadi tšeo di akaretšago go latela ditaelo, tše bjalo ka “Simon o re,” go kaonefatša mabokgoni a go theeletša le go kwešiša.
- Dikarolo tša go bala ka noši: rulaganyetša dikarolo tša go bala ka noši tšeo di akaretšago lebiša tlhokomelo go ditlhohele tše itšego tšeo morutwana a ka bago le tšona.
- Matlakala a mošomo: Hlama matlakala a mošomo a motho ka o tee ka go tšea o tšebitšwego go mafelo ao morutwana a nyakago go itlwaetša ka mo go oketšegilego.
- Di-App le Dipapadi tša Thuto: Diriša di-app le dipapadi tša thuto tšeo di akaretšago mengwaga ya bana tšeo di lebišago tlhokomelo go mabokgoni a go bolela Seisimane.

Mediro ya go katološa

Mošomo wa katološo wa Sepedi Leleme la Gae le Lelemetla tšeo la Seisimane mo Sehlopheng sa Motheo o swanetše go ikemišetša go godiša kwešišo ya barutwana le go katološa mabokgoni a bona mola ka go le lengwe go swarwa ga mešomo go tšweletšwe le go ba maleba go mengwaga ya bona. Tše ke tše dingwe tša dikgopolo tša mediro ya go katološa:

- Dihlophantšu: Tšweletša dihlophantšu (monlala, -at, -an) gomme o dire gore barutwana ba tšweletše le go ngwala mantšu a mafsa ka gare ga sehlōphantšu se sengwe le se sengwe.
- Diphazele tša go peleta: Hlama diphazele tša go raraganya mantšu goba tša go nyakišiša mantšu tšeo di lebišago tlhokomelo mekwaleni ya raraganego ya go peleta goba tlotlontšu.
- Mananeo a tlotlontšu ya dihlogo: Tšweletša tlotlontšu ya dihlogo yeo e tswalanago le dihlogo tšeo di kgahlišago (mohlale, diphefelo, dijo, dihla). Dira gore barutwana ba diriše mantšu a mafokong goba dikanegetlong tše kopana.
- Dipuku tša tlotlontšu: Hlonametša barutwana go boloka puku ya tlotlontšu moo ba ngwalago mantšu a mafsa, seo a se bolela go le go a diriša mafokong.
- Go hlahloba baanegwa le morero: Ka morago ga go bala kanegelo, ahlaahlang baanegwa ba bagolo le dikgopela barutwana go hlaloša baanegwa, dika tša bona le tatelano ya ditiragalo.
- Dikanegetlo tša di nago le diswantšho: Kopanya go ngwala le go thala ka go dira gore barutwana ba tšweletše dikanegetlo tše di nago le diswantšho. Se se ba thuša go rulaganya le go beakanya dikanegetlo tša bona pele ba ngwala.
- Mešomo: Bala dikanegetlo tše ditelele le tše di raraganego goba ditemana ka go hlaboša. Botšiša dipotšišo tšeo di nyakago dikarabo tše di tseneletšego e le gore o kgone go bona gore o kwešiša seo a se bolelago.
- Go hlama puku ya ka phapošing: Dira gore barutwana ba šome gotee go ngwala le go swantšha puku ya ka phapošing. Morutwana yo mongwe le yo mongwe a ka tsenya mantšu a sego kae a bonolo, gomme puku e ka phuthwa gomme ya abelwa ba bangwe.
- Mananeo a go ruta: Diriša didirišwa tša go ruta le mananeo ao a fago dipapadi tše di kaonafadišwego tša polelo le mešomo. Didirišwa tše dintši di fa ditsela tša go ithuta tšeo di rulagantšwego go ya ka tšwelopele ya morutwana.

Ditlhahlobo tše di Akgofilego tša Barutwana ba ba sa Kgonego go Ithuta

Ge barutwana ba dutše ba tšwela pele go ya go Mephato ya R-3, ke mo go tlwaelegilego go lemoga mehuta e mentši ya bokgoni le mekgwa ya go ithuta ka phapošing ya borutelo. Gaešita le ge barutwana ba bantši ba hlabolla mabokgoni a bona ka tekanyo e sa swanego, ba bangwe ba ka bontšha dika tša go ithuta goba bogole bja mmele bjo bo ka amago tšwelopele ya bona ya tša thuto. Go lemoga mathata a ka pela go bohlokwa, ka ge go tsena ditaba gare ka nako go ka fa barutwana thekgo yeo ba e nyakago gore ba atlege.

Leeto la Leah

Leah e be e le morutwana wa Mphato wa 2 yo bohlale le yo a nago le monaganano wa gagwe go tšhama go a bego a rata go tseba dilo le go kgona go hlama dilo. O be a rata go thala le go aga ka matla tša gagwe, gantši a fetša diiri tše dintši a nagana ka mediro ya gagwe ya bokgahlelo go sa tšwe bokgoni bja gagwe bjo bo lego molaleng, Leah o be a thatafalelwa ke dilo tše dintši tšolelo go ile a hwetša go le thata go lebiša kgopolo nakong ya dithuto, kudukudu ge phapoši ya go ithuta goba le lešata goba e swaregile. Gantši o be a ikwa a imelwa ke diphetogo tša ka mehla, go tšwela pele ka go ba le morutiši yo a emago yo mongwe legato goba thulaganyo e mpsha ya madulo, gomme o be a thoma go tshwenyega ge a be a kgopelwa go tšea karolo mešomong ya sehlopha.

Morutiši wa gagwe o ile a lemoga gore Leah o be a rata go šoma nnoši le gore ka sewelo o be a bapala le bao a tsenago le bona ka phapošing nakong ya go ikhutsa. Ge go be go tliwa tabeng ya go latela ditaello tša molomo, ka dinako tše dingwe o be a tsenala a gakanegile goba a ferekane, gaešita le ge ditaello di be di boeletšwa. Gaešita le ge a hlophena le bokgoni mešomong ya go hlama dilo, Leah o be a ena le bothata bja go bolela dikgopolo tše gagwe nakong ya dipolelišano tša ka phapošeng gomme gantši o be a phema go lebelela barutiši ba gagwe ka mahlo, e lego seo se bego se dira gore go be thata go boledišana le yena.

Ge ngwaga wa sekolo o dutše tšwela pele, mohlokomedi wa Leah le morutiši wa gagwe ba ile ba thoma go tshwenyega ka morutišilego. Gaešita le ge a be a dira gabotse dithutong tša gagwe tša thuto tše bjalo ka tša bohloko, thatafalelwa ga gagwe ke go boledišana le ba bangwe, go dirišana le ba bangwe le go lebelela go imelwa maikutlong go be go bonagala kudu. Mohlokomedi wa gagwe o ile a ipotšiša lebaka leo ka lona Leah a bego a thatafalelwa ke go lebana le dilo tšeo di bego di bonagala di le bonolo go bona ba bangwe ba mengwageng ya gagwe.

Ka morutišilego dikgahlelo tše mmalwa le barutiši ba gagwe, Leah o ile a romelwa go yo hlahlobja. E bile nakong ya tšhepo dišo ye moo Leah le lapa la gabo ba ilego ba lemoga gore o na le Autism Spectrum Disorder (ASD). Ka mengwaga ye mentši, Leah o be a lebeletšane le mathata ao a tswalanago le go ba šedi ga gagwe maikutlong, polelišano le go dirišana le ba bangwe a sa tsebe lebaka.

Ka kwešišo ye e mpsha, morutiši wa Leah le mohlokomedi wa gagwe ba ile ba šoma gotee go mo direla tikologo ye thekgago kudu. Ka phapošing, morutiši wa gagwe o ile a diriša mananeo ao a bonwago bakeng sa go mo thuša go lebana le diphetogo tša tlwaelo gomme a mo fa lefelo le le homotšego leo a bego a ka ya go lona ge a ikwa a imelwa. Le gona Leah o ile a fiwa nako ye oketšegilego ya go kwešiša ditaello tša molomo gomme o ile a dumelwa go šoma ka dihlopha tše dinnyane goba a šoma a nnoši ge go be go nyakega.

Go kwešiša autism ya gagwe ga se gwa thuša Leah feela eupša gape go ile gwa matlafatša morutiši wa gagwe gore a mo fe thušo ka tsela yeo e bego e tla bontšha bokgoni bja gagwe. Ge nako e dutše e eya, Leah o ile a thoma go ikholofela kudu ka phapošeng. O ile a ithuta mekgwa ya go lebana ka katlego le ditlhohlo tša maikutlo gomme a thoma go ikwa a iketlile kudu maamong a batho. Ka thekgo ye swanetšego, Leah o ile a kgona go atlega, a hlatsela gore go hlahlobja ga bolwetši ga se lepheko la go atlega, eupša ke senotlelo sa go bula didirišwa tše di swanetšego bakeng sa kgolo.

Kanegelo ye e gatelela bohlokwa bja go lemoga maswao a autism ka pela le mathata a mangwe a go ithuta goba bogole, go dumelela ditsenogare tše di nepagetšego tšeo di ka thušago barutwana ba go swana le Leah go fenyana ditlhohlo le go fihlelela bokgoni bja bona ka botlalo.

Tafola ya 2, 3 le 4 e na le lenaneo le le feletšego la **malwetši a go ithuta, malwetši a tshedimošo ya megalatšhika le bogole bja mmele** bjo bo ka amago barutwana dithutong.

Tafola ya 2: Mathata a go Ithuta

Go se šetše	Tlhalošo
Dislekšia	Bothata bja go ithuta bjo bo amago go bala, go peleta le go tseba mantšu.
Diskrafia	Bothata bjo bo amago go ngwala, go akaretša mongwalo wa seatla, mopeleto le go diriša dikgopolo pampiring.
Diskhalikhulia	Bothata a go ithuta bjo bo amago go fa mabaka ka dipalo le go kwešiša dipalo.
Mathata a go kgona go Kwa (APD)	Bothata a hlaolwa ke go diriša tshedimošo ya go kwa, kudukudu mafelong a mathata a go ithuta le lešata.
Mathata a go Kgona go Bona	Mathata bjo bo bjoko bo nago le bothata bja go hlaloša tshedimošo yeo e bonwago, e lego seo se amago go bala le go ngwala.
Bothata bja go Ithuta ka go se Bona (WLD)	E hlaolwa ke bothata bja go hlatholla ditšhupetšo tšeo e sego tša polelo tše bjalo ka ponagalo ya sefahlego goba polelo ya mmele gomme gantši e sepedišana le ditlhohlo tša dipalo le bokgoni bja go sepela.
Mathata a Kgethegilego a go ithuta (SLD)	Sehlopha se se nabilego seo se akaretšago mathata a go bala (dyslexia), go ngwala (dysgraphia) le dipalo (dyscalculia).

Tafola ya 3: Malwetši a go Gola ga Malwetši a methapo ya ditšhika

Go se šetše	Tlhalošo
Bothata bja Autism Spectrum (ASD)	Bothata bja go gola ga bjoko bjo bo amago poledišano, go dirišana le ba bangwe le boitshwaro. E ka ama tikologo ya go ithuta, kudukudu mabapi le ditšhupetšo tša leago le poledišano.
Bothata bja go Hloka Tlhokomelo le go ba le Mafolofolo mo go Fetišago (ADHD)	Bothata bjo bo hlaolwago ke go thatafalelwa ke go lebiša kgopolo laola dikganyogo le go dula o rulagantšwe.
Bothata bja Thulaganyo ya Tlhabollo (DCD) (Dyspraxia)	Bothata bjo bo amago tirišano ya mmele, e lego se se dirišano go be thata go barutwana go dira mediro yeo e nyakagane mabakeng a mabotse a mmele, go swana le go ngwala.
Mathata a go Bolela le a Polelo	Mathata a a ama bokgoni bja motho bja go bontšha. Di akaretša bothata bja polelo ya go bontšha maikutlo (go thatafalelwa ke go bolela dikgopolo) le bothata bja polelo ya go amogelana go thatafalelwa ke go kwešiša polelo e bolelwago goba e ngwadilwego.

Tafola ya 5: Bogolofadi

Bogolofadi	Tlhalošo
Go hwa lehlakore ga bjoko	Sehlopho sa malwetši ao a amago mosepelo, go tia ga mešifa le thulaganyo, a tšhika le go mathateng a go se kgone go dira dilo gabotse, go se kgone go tšhika le go se kgone go bolela.
Bolwetši bja mešifa	Bolwetši bja leabela bjo bo bakago bofokodi bjo bo tšwelago pele bja mešifa, bjo bo ka amago go kgona go sepela le go dira mediro ya mmele ka phapošing.
Bolwetši bja mokokotlo	Phošo ya go belegwa moo mokokotlo o sa bopegego gabotse, yeo gantši e lebišago mathateng a go sepela gomme mabakeng a mangwe, mathata a go tseba dilo.
Bolwetši bja go wa	Bolwetši bja bjoko bjo bo bakago go thothomela mo go boeletšegago, mo go ka šitišago go lebiša kgopolo le go ithuta.
Go se kwe gabotse	Go se kwe gabotse ka karolo goba ka botlalo go ka ama bokgoni bja morutwana bja go kwa tshedimošo yeo e bolelwago ka phapošing.
Go se bone gabotse	Go thatafalelwa ke go bona, e lego seo se ka amago go bala, go ngwala le go tšea karolo mešomong ya go ithuta yeo e theilwego ponong.

Go se kgone go sepela	Maemo ao a amago mosepelo, a bjalo ka go lahlegelwa ke setho sa mmele, go gobala goba maemo a bjalo ka mororomelo, ao a ka dirago gore mediro ya mmele goba mešomo ye mengwe ya ka phapošing e be tlhohlo.
Bolwetši bjo bo sa folego	Maemo a bjalo ka bolwetši bja go palelwa ke go hema a ka lebiša go se be gona ka mehla goba a nyaka gore go dirwe diphetogo go kgonthišetša gore barutwana ba ka tšea karolo ka botlalo mešomong ya ka phapošing.

Mananeo a go hlahloba ao a lego ka morago ga puku ye ya Tlhahlamorutiši ke didirišwa go thuša go lemoga mathata ao a ka bago gona a go ithuta go barutwana. Di fa ditsetšwa tše di šorogogo tša go lekola go tšea karolo ka phapošing ya borutelo le go hlaola maswao ao a ka bontšha go nyakega ga tekolo e oketšegilego ya tša mošomo. **Mananeo a ga se a go hlahloba gomme o swanela go dirišwa go swaya morutwana.**

Di diriše bjalo ka tlhahlo ya go ela hloko gomme o boledišane le barutwana go tšahlokomele ka kelohloko. Tlhahlo ye e thekga go hlolela ga tikologo yeo e akaretšwa go tšea thekgago moo morutwana yo mongwe le yo mongwe a ka atlegago.

Mokgwa wa go ruta

Kgopolo ya go fapafapana ke mokgwa wa go ruta go lebišago tlhokomelo tseleng yeo barutwana ba lemogago le go kwešiša dibopego tše bohlokwa tša kgopolo ka go ba le diphapano go seo se rutwago. Kgopolo ya motheo ke gore barutwana ba kwešiša kgopolo ka mo go tseletšego kudu ge ba lebeletšane le mehlala e mentši le yeo e sego mehlala yeo e gatelelago diphapano le go swana ka gare ga taba e itšego.

Kgopolo ya motheo ya **Thuto ya Fapano** e gore barutwana ba ithuta gakaone ge ba bona diphapano le go swana go seo se rutwago kwešišinye gore barutwana ba ka se kgone go kwešiša selo ka mo go feletšego ka ntle le ge le se bona ka ditsetšwa tše di fapanego goba maamong ao a fapanego. Ka go bontšha seo thuto e lego se sa le sego e sego sona, barutwana ba ka kgona go lebiša tlhokomelo go seo se tlogago se le bohlokwa.

Ka mantšu a bonolo, **go ithute kgopolo gabotse, o swanetše go ithuta go bona seo se fetogago le seo se sa fetogago.** Se se ba thuša go lemoga dikarolo tše bohlokwa tša kgopolo. Bjalo ka barutiši, re ka thuša ka go tšea mehlala e fapafapanego yeo e gatelelago diphapano tše, ka go dira gore go be bonolo go barutwana go kwešiša ka mo go tseletšego.

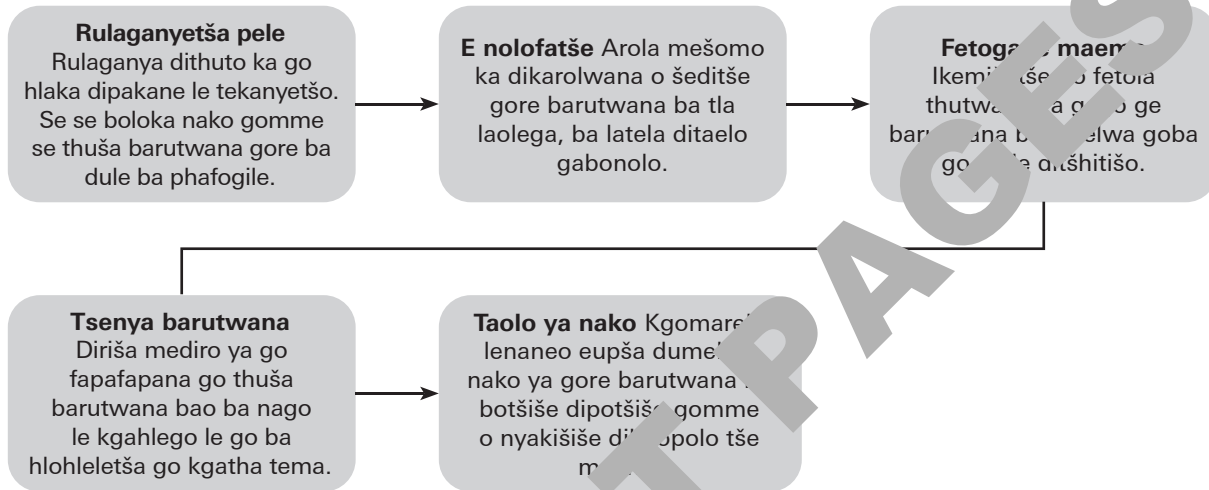
Dibopego tše bohlokwa tša thuto ya phapano ka go ruta le go ithuta di akaretša:

- 1. Šetša Dikarolong tše Bohlokwa:** Morutiši o hlaola dika tše bohlokwa tša kgopolo gomme o fa diphapano tše di gatelelago dika tše.
- 2. Mekgwa ya go Fetogafetoga:** Morutiši o diriša mekgwa ye fapafapanego go thuša barutwana go bona seo se fetogago le seo se dulago se sa fetoge. Mekgwa ye e akaretša:
 - ✓ **Phapano:** Go fa mehlala yeo e bapetšwago bakeng sa go gatelela diphapano.
 - ✓ **Go dira kakaretšo:** Go bontšha diphapano ka gare ga kgopolo go kwešiša tirišo ye e nabilego.

- ✓ **Go arola:** Go tšweletša karolo ye nngwe le ye nngwe ka go e arola e le gore go gatelelwe bohlokwa bja yona.
- ✓ **Kgokagano:** Go kopanya dibopego tše bohlokwa go bona ka moo di dirišanago ka gona ka gare ga kgopolo.

3. **Temogo:** Ka go bona mehlala ye fapafapanego, barutwana ba ka lemoga gore ke dikarolo dife tšeo di lego bohlokwa gomme ba godiša kwešišo e tseneletšego ya kgopolo.

Taolo ye e šomago ya thuto

Go phela gabotse ga barutiši

Go ruta ke mošomo o gateletšago ku dithuto tše dintši. Ga se feela gore ke mošomo o nyakago boiteko bjo bogolo, wo o nago le ditlholo tše dintši tša methopo, eupša gape go ka tliša dikotsi tše dintši nageng yeo e nago le tekanyo e nngwe go ya bosenyi le bošoro. Ka go realo go bohlokwa gore o be le mekgwa ya go itlhokomela, go simolola le go swaragana le diphihlelelo le dipelaelo tša bona.

Go lebiša kgopolo le kgopolo sa
Iphe metsotso e segolole le tšiši le lengwe le le lengwe go iketla ka go itlwaetša go lebiša kgopolo. Ditlwaetšo tša go hema le go homotšwa gago dikgopolo di ka thuša go fokotša kgateletšego. Methopo ya mahala ya go naganišiša e hwetšagala inthanelo gomme e ka dirwa ka phapoši ya gago ya borutelo nakong ya dinako tše di homotšego

Aga dišhitišo tše di thekgago
Eba le tšhepo gona o hlame sehlopha sa barutiši mmogo bakeng sa thekgo le go ithuta. Go abelana diphihlelo le ba barutišog ka kgona go go thuša go laola ditlholo tša go ruta le go fa dipono tše mpsha.

Mokgwa wa bophelo bjo bobotse
Boloka dijo tše di lekalekanego, dula o le mafolofolo mmeleng gomme o hlokomele lentšu la gago. Mekgwa ye bonolo ya letšatši le letšatši go swana le go dula o na le meetse, go ja dijo tše di nago le phepo le go itšhidulla ka mehla go tla boloka maemo a gago a maatla a le godimo le go šireletša bophelo bja gago bjo bobotse.

Bophelo bjo bobotse bja monagano le bja maikutlo
Go ruta bana ba banyenyane le bao ba lego kotsing e ka ba mo go nyakago maatla a lekanego. Go bohlokwa go ba le sebaka se se bolokegilego goba moo o ka bolelago ka maikarabelo a gago le go sepediša morwalo wa monagano wa tema ya gago.

Go Diriša Mekgwa ya go Hlama le ya go Lemoga go Ithuta

Go tsenya mešomo ya go hlama ka gare ga mekgwa ya ka mehla ya ka phapošing ya borutelo go ka akaretša barutwana le go oketša kwešišo ya bona ya tikologo ya go ithuta. Ka mohlala, mmimo o dirišwa lefaseng ka bophara go hlama moya o mobotse, go laola maikutlo le go thekga tšwelopele ya tša thuto. Dinyakišišo di bontšha gore mmimo o thuša bjoko gore bo kgone go dira dilo, go bolela le go gopola seo bo ithutilego sona. Ge o diriša mmimo, kgonthiša gore ga o na khuetšo ye mpe go barutwana bao ba nago le mathata a go kwa ka go akaretša barutwana go kgetho ya mmimo go dira gore e be boitemogelo bjo bo akaretšago bohle.

Go sepela, go opela le go opela ka go hlaboša go ka tutuetša barutwana le go ba thuša go opela ka go boeletša, go opela le go itšhidulla. Mešomo ye e oketša go fapafapana ga mekgwa ya letšatši le letšatši gomme ya dira gore go ithuta e be mo go thabišago.

Taolo ya Phapoši ya Thuto

Go laola diphapoši tše dikgolo tša go ithuta, tšeo di tlwaelegilego e tšeo di tše dintši, e ka ba tlhohlo. Go hlama melao ya motheo ya go dirišana ka phapošing ya borutelo go tšaba go godiša setšhaba sa go ithuta seo se nago le tlhomphelele le seo se akaretšago bohle. Go akaretša barutwana go beeng boitshwaro le dinepo tša go ithuta go godiša go ba le melao le ditebele.

Mekgwa ye atlegago ya go laola phapoši ya go ithuta e akaretša:

- Go bea mellwane: Boledišana ka melao le mabokgoni ka mo go kwalago go tloga mathomong gomme o e tliše ka mehla.
- Mokgwa le thulaganyo: Go kgomarele mekgwa ya ka mehla go thuša go laola dihlopha tše dikgolo.
- Go šoma gotee le dithaka: Go kopanya barutwana goba go ba bea ka dihlopha go godiša go ruta ga dithaka, tirišano le boikarabelo go abelanyago.
- Dithušo tša go bona le tša go kwa: Dithušo tša go bona (dipapatšo, maswao a seatla) le maswao a go kwa (mmimo go opela magoswi) go tliša ditaelo.
- Thuto ye e fapanego: Thuto ya dithuto gore di fihlelele dinyakwa tše di fapafapanego tša barutwana ka phapošing.

Taolo ya Diphapoši ya Mephato ye Mentši

Ka diphapošing tšeo tšeo nago le mephato ye mentši, moo mephato ye e fapanego di rutwago mmogo, go bohlokwa go tšebela bokgoni bja morutwana yo mongwe le yo mongwe. Thoma dithuto ka mešomo yeo e akaretšago barutwana ka moka gomme o ba fe mešomo yeo e theilwego go mabokgoni a bona ka nos. Diriša mešomo wa bobedi goba wa sehlopha go dumelela barutwana go dirišana, go sa šetšwe gore ba nago le maemo a go swana goba a go fapana a bokgoni. Go aga mešomo go netefatša gore barutwana ba mabokgoni ka moka ba dula ba swaregile gomme ba ka tsenya letsogo ka mo go nago le mohola.

Go Thekga Mekgwa ye e Fapafapanego ya go Ithuta

Ka phapošing efe goba efe ya go ithuta, go sa šetšwe gore ke ya barutwana ba 15, 20 goba ba 40 goba go feta moo, go tla ba le mekgwa ye fapafapanego ya go ithuta. Tše ke ditsela tšeo ka tšona barutwana ba anywago, ba hlahlobago, ba kwešišago le go gopola tshedimošo. Go hloma tikologo ya go ithuta yeo e akaretšago bohle, go bohlokwa go hlaola le go thekga mekgwa wa go ithuta wa morutwana yo mongwe le yo mongwe le go fetošša mekgwa ya gago ya go ruta gore e kgotsofatše dinyakwa tša bona.

Go ya ka tshepedišo ya VARK, mekgwa ya go ithuta e arogantšwe ka dihlopha tše nne tše dikaolo:

- Go Ithuta ka go Bona/Go Ithuta ka Tikologo: Mokgwa o tlwaelegilego kudu. Barutwana ba atlega kudu ge ba hwetša tshedimošo ka go e bona ka mahlo, ye bjalo ka diswantšho a tšate go e ela hloko.
- Go Ithuta ka go kwa: Barutwana ba ba swaragana le tshedimošo gabotse kudu go kwaga go bolela le go theetša. Dipoledišano le ditlhalošo tša molomo di ba thuša go kwešišo kgopole tše difsa.
- Go Ithuta go Bala le go Ngwala: Barutwana sehlopheng se ba atlega ka go bala go ngwala. Ba na le bokgoni bjo bogolo bja go diriša tsebišo e ngwadilwego gomme ba na le bokgoni a matla a go nagana.
- Go Ithuta ka go dira ka diatla: Barutwana ba ba rata go ithuta ka go dira. Ba diriša go kgwatha, go šikinya le go dira dilo tše itšego, e lego seo se dirago gore ba tšee go dira mešomo ye itšego.

KAROLO YA B: Mokgwa wa Go Ruta

KOTARA YA 1

Thuto/Morero 1. Nna le bagwera	Kelo ya Motheo	Beke ya 1	
	Ke bohlokwa	Beke ya 2	
	Re a ratana	Beke ya 3	
	Mmele wa ka	Beke ya 4	
2. Ka moka re bohlokwa	Dikwi	Beke ya 5	
	Ba gešo	Beke ya 6	
	Ke ya bjang sekolong?	Beke ya 7	
	Letšatši la Paseka le mokete wa Ramadana	Beke ya 8	
3. Tikologo ya gešo	Re ya sekolong	Beke ya 9	
	Mafelo a bohlokwa sekolong	Beke ya 10	
	Padišo	Beke ya 1-10	
	Kgoboketšo ya Dikanegelo	Beke ya 1-10	
Mokgwa wa go ruta ka togaganyo	Diteng/dikgonolo/methopo e e tlogonile	Dibeke	Dithušathuto/ Ditsweletšwa/methopo ye e šišintšwego
Go theeletša le go bolela (matšatši a 4 ka beke, metsotso ye 15 tšatši ka tšatši)	<ul style="list-style-type: none"> Theeletšano tse nnye tse tšena ba bangwe ka moka. Bolela tšona ga maitemogelo a gagwe: o hlohla, o bolela ditaba, o hlaloša ditaba tse nnye, o šomoso, le ka ditiragalo tša nako yeo, bj.bj. Opela dikoša gomme a di diragatša Theeletša ditaello tše bonolo (mešomo ya ka mehla ya ka phapošing) gomme a araba ka tshwanelo. Theeletša dikanegelo, merumokwano, direto le dikoša ka kgahlego gomme a diragatša/bapala karolo ya kanegelo, koša goba seretokošana. Araba dipotšišo bjalo ka dipotšišo tše di tswalanago le ditaba ka botlalo tša mong, bj.bj. 	1-5	Kgoboketšo ya Dikanegelo Phousetara ya 1 Phousetara ya 2

Mokgwa wa go ruta ka togaganyo	Diteng/dikgopolo/mabokgoni	Dibeke	Dithušathuto/ Ditšweletšwa/methopo ye e šišintšwego
	<ul style="list-style-type: none"> Latelantšha diswantšho tša kanegelo, a bega ka go boeletša tatelano ya dikgopolo. Bolela ka ga diswantšho tše di lego diphoustareng, ditšhate tša morero le dipukung, bj.bj. Tšea karolo go dikahlaahlo, ba šielana ka go bolela, le go hlompha ba bangwe mo sehlopheng. Hlaloša dilo go ya ka mebala, bogolo, sebopego, bontši, a šomiša tlotlontšu ya maleba. 	6-10	Kgoboketšo ya Dikanegelo Phousetara ya 1 Phousetara ya 2
Ditumathaka Go bala le ditumathaka	<ul style="list-style-type: none"> Hlaola ka go theeletša gare ga tumathaka ya mathomo ya mantšu a go fapana. Tšea karolo go mešongwana ya bomolomo ya temogo ya foneme ya phapoši ka moka: Go tswakanthaka tumathaka [b-a- l-a > bala]; tlogotšha mantšu [bala> b-a-l-a]; tšoko ya kernelo ya tumammogo le tumanoši [tšongwala n mo sebakeng sa l go hula tšobana]. Lemoga tswakanthaka le modumo wa ditumathaka tše dingwe tša ditlhaka tše tšotee mohlala: a, b, k, l, e, r, n, p. tšewetšwe tše go be le ditumanoši tše 2 le bonnyane ditumammogo tše 6. Lemoga le go bitša ka maina ditlhaka tše dingwe tša dialfabeto: ditumanoši tše 2 le bonnyane ditumammogo tše 6. Thoma go bopa mantšu a makopana a šomiša tumathaka ye e rutilwego, mohlala, a-l-a: ala, t-a-u: tau 	1-5	Padišo Ditšhate tša lebototšha tumathaka
	<ul style="list-style-type: none"> Thoma go šomiša modumo wa tlhakapedi go hlama mantšu, mohlala: [ts, hl, th, ng, ny, kg,] [tsebe, hlogo, thaka, ngala, ngapa, ngaka, nyala, nyaka, kgogo, kgomo,kgama, kgala] 	6-10	Padišo Ditšhate tša lebotong tša tumathaka

Mokgwa wa go ruta ka togaganyo	Diteng/dikgopolo/mabokgoni	Dibeke	Dithušathuto/ Ditšweletšwa/methopo ye e šišintšwego
Go bala Mmogo	<ul style="list-style-type: none"> Dithutišo tša phapoši ka moka tša metsotso ye 15, gabedi goba gararo ka beke o šomiša bonnyane setšweletšwa se se tee ka beke, tshepetšo-tšhupetšo ka morutiši le phapoši ka moka. Phapoši ka moka e bala le morutiši ditšweletšwa tše di godišitšwego bjalo ka direto diphousetara, dipukukgolo le dikanegelo tša phapošing tše di tšweleditšwego dikarolong tša go bala mmogo. 	1-10	Dipukukgolo /Diphousetara
Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa	<ul style="list-style-type: none"> Morutiši o šoma le dihlopha tše pedi letšatši le lengwe le le lengwe a tšea metsotso ye 15 le sehlopha se sengwe le se sengwe. Sehlopha se se sengwe se sengwe se šoma le morutiši gabedi ka beke. Morutiši o šoma le sehlopha sa dikgoni bjo bo lekanago, a manantšha bana le setšweletšwa mananeo a taelo (temogo ya mananeo 80% - 95% ka nepagalo) tšea go bala le le hlophilwego le šomišwa kudu. Balagodišwa tšwa pukung ya nagatšhele go bala ka sehlopha sa go hlahlwa mmogo le morutiši, sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana. Thama go aga mantšu a tlwaelo mo go lenaneo la go bala la koketšo, tlhatlamano ya dipadišo tše di hlophilwego le mananeo a mantšu ao a šomišwago gantši 	1-	Dipadišo tše di hlophilwego Padišo

Mokgwa wa go ruta ka togaganyo	Diteng/dikgopolo/mabokgoni	Dibeke	Dithušathuto/ Ditšweletšwa/methopo ye e šišintšwego
Go bala ka bobedi ka bobedi le go ipalela	<ul style="list-style-type: none"> Go bala ka bobedi ka bobedi le Go ipalela go tlwaetša bana le go ba hlohleletša go balela kgahlego/ boipshino. Bana ba ka badišiša dipadišo tša phapoši goba tša sehlopha, goba ba ka bala dipuku tša 'boithabišo' tše bonolo goba dipadišo tša tlaleletšo. Go bala ka bobedi ka bobedi go ka phethagatšwa nako efe goba efe, go gongwe le go gongwe. 	1-10	Dipadišo tše di hlophilwego
Go balela godimo/ka go hlaboša	<ul style="list-style-type: none"> Ela hloko: 'Go balela godimo' barutiši ba ka tsoša lerato la go bala mo baneng le kgahlegelo ya dikanegelo. Babadi ba mathomo ba ka balela setšweletšwa godimo goba ba 'bala ka go hebetša', mola bao ba nako le maitemogelo ba bala ka setšweletšwa ge morutiši a ba laela go balela godimo. Morutiši o sepela sepela tšona ga barutwana a theeletša morutwana yo mongwe le yo mongwe ka tšona karolwana ya setšweletšwa godimo. Mo legatong le, morutiši o hlohleletša bana ka go re: <ul style="list-style-type: none"> O lebelase o bala ka eng mo pukung? Mo se o tšalago se a kwešišega? 	1-10	Kgahlegelo ya Dikanegelo Dipadišo
Go ngwala le mongwalo	<ul style="list-style-type: none"> Dithušathuto tša semmušo tša metsotso ye 15, gane ka beke. Mešongwana ya go tlišetša mešifa ye mennyane le go tšwetša pele mabokgoni a mešifa ye mennyane le ye megolo le kopanyo ya leihlo le seatla. Thala ka dikherayone tša makhura. Itlwaetša go swara le go šomiša kherayone le phensele. Godiša tšhupetšo: la ngele go ya go la go ja, godimo go ya fase, thala methaladithwii, kopanya dikhutlo, dipopego tša go ya go la go ja le tša go ya go la ngele. 	1-10	Padišo Ditšhate tša lebotu tša tumatlhaka Ditšhate tša mongwalo

Mokgwa wa go ruta ka togaganyo	Diteng/dikgopolo/mabokgoni	Dibeke	Dithušathuto/Ditšweletšwa/methopo ye e šišintšwego
	<ul style="list-style-type: none"> • Dira dibopego tša letsopa goba tša tege ya go bapala tša mantšu le didirišwa. • Tšwetša pele kopanyo ya seatla-leihlo ka go penta, go kgeila dipampiri, go sega le go gatiša mešongwana. • Thala dipaterone: ditshepetšo tša go ya godimo le fase (manyokenyoke) dipaterone tša sediko, dipaterone tše di tsepamego le tše di rapamego. • Gatiša godimo ga, ngwalolla le go ngwala leina la gagwe go tšwa go sekao se se laetšago fao ntlha ye e nepagetšego ya go thoma le tšhupetšo ya go ngwala e laeditšwego. 		
	<ul style="list-style-type: none"> • Hlama ditlhaka tše nnyane ka nepagano (ditumanoši tše 2 le bonnyane ditumammogo tše 6, mohlala, a, e, b, d, f, g, h, j). • Ngwalolla le go ngwala leina la gagwe, mantšu le mafoko a makopana go tšwa go dišupo, dinhousa, ditlapeng, bj.bj. • Thoma go hlaletša dipego tše di rekhetšwego ka ditlalwa, ditlhaka, ditšhupetšo, mantšu le mafoko a bonolo. 	4-10	<p>Dikarata tša tumatlhaka tša lebotong</p> <p>Ditšhate tša mongwalo</p>
<p>Tšhomišo ya polelo</p>	<p>Ngwala bonnyane mafoko a mabedi ka ditšhupetšo tša gagwe goba tša go ngwala mmodo a šomiša lebaka le le fetilego.</p> <p>Ka thušo o šomiša maina le mašala (nna, wena, yena, yona bj.bj) ka mokgwa wa maleba ge a ngwala.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pušeletšo ya mabokgoni a polelo. 	1-10	Pukutšhomo ya DBE

Peakanyetšo ya beke

1. Lenaneothuto le tla latela mokgwa wa go swana beke ka beke

- Se se tla direla barutiši le barutwana mošomo wo bofefo go ka e latela.
- Barutwana ba tla kgona go itokišetša mošomo wo latelago, ge ba šetše ba tseba lenaeothuto

2. Peakanyetšo ya beke e theikwe godimo ga tokomane ya SEPHOLEKE. Nako yeo e abetšwego Leleme la gae, bonnyane ke diiri tše 3 ka beke.

Mošupologo		Labobedi		Laboraro		Labone		Labohlano	
Go theeletša le go bolela	15	Go theeletša le go bolela	15			Go theeletša le go bolela	15	Go theeletša le go bolela	15
Ditumatlhaka	15	Ditumatlhaka	15	Ditumatlhaka	15	Ditumatlhaka	15	Ditumatlhaka	15
Go bala Mmogo	15	Go bala Mmogo		Go bala Mmogo	15	Go bala Mmogo		Go bala Mmogo	15
Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa	30	Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa	30	Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa	30	Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa	30	Go bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa	30
		Mongwalo	15	Mongwalo	15	Mongwalo	15	Mongwalo	15
		Go ngwala	20	Go ngwala	20	Go ngwala			

Nako: Diiri tše 8 ka beke

1. Mošomo wa bomolomo wa mathomong a letšatši

Ditumedišo	<p>1. Morutiši o dumedišana barutwana</p> <p>a. Morutiši: Dumeleng/thobela/Re a lotšha bana!</p> <p>b. Barutwana: Dumeleng/thobela/Re a lotšha morutiši! {Ela hloko: morutiši ka dirwa ka tsela yeo le tlwaetšanego ka gona. E ka tšhama košana bj.bj}</p> <p>2. Laela barutwana go boledišana le bagwera, ka go dumedišana:</p> <p>a. Dumeleng/thobela/Re a lotšha mogwera.</p> <p>b. Dumela/thobela/Re a lotšha mogwera</p>
Potšišo ya nako	<p>Ka dinlopha tše tlhano:</p> <p>1. Laela barutwana go bolela ka letšatši, letšatšikgwedi, tšhate ya tša boso, keteko ya matšatši a matswalo a bana le ka tiragalo ye nngwe le ye nngwe ye bohlokwa ya letšatši leo.</p> <p>2. Kgonthišiša gore sehlopha se sengwe le se sengwe se fiwa sebaka sa go araba potšišo ya letšatši gatee mo bekeng</p>
Dikošana le direto	<p>Laela barutwana go theeletša košana ya maina, morago le bona ba itsebiša ka go šielana.</p> <p>Leina la ka ke Ntina, ke dula gaMashashane, wena o mang?</p> <p>Morutwana yoo a šupilwego o bolela leina la gagwe, le fao a dulago ka modumo wa košana.</p> <p>Thalokwana ya bobedi: Dirang sereto sa mong</p>

Mešongwana ya tšatši ka tšatši / beke ka beke makaleng ka moka a polelo le dithuto tše dingwe

- Theeletša ntle le go tseba ba bangwe ka ganong
- Bolela ka ga maitemogelo a gagwe: mohlala, o bolela ditaba, o hlaloša ditaba tša boso, le ka ditiragalo tša nako yeo, bj.bj.
- Opela dikoša gomme a di diragatša

Ela hloko: barutwana ba go ba le tlhohlo ba fiwe šedi:

- Iphe nako ya go ba ruta ba le tee
- Ba fe sebaka sa go ithuta go tšwa go barutwana ba bangwe, mohlala: Ba rute go du... sa ka košana
- Ba rute go reta sereto gannyane gannyane/mothaladi ka mothaladi

EXTRACT PAGES

Beke ya 1: Kelo ya Motheo

Bagwera

Ditlabakelo tšeo di šišintšwego	Diphousetara le puku ya mphato ya go bala Padišo yeo e hlophilwego	
Mantšu ao a šomišwago gantši	Temogo ya fonemo Modumo "ea" aa, ee	Tlotlontšu
Mmutla, khudu, bagwera, rata, khutšo, phadišano, mpepu, lebelo,	Leago, beakanya, leano, bea, bofeane,	boradia, phala, mothaladina, bofeane, sefoka, mogopo, leano, ke... itefeletša

Go lekola seo barutwana ba se gopolago sa kotara ye e fetilego, diriša barutwana m... ya pušeletšo ya mphato 1.

- Efa barutwana sebaka sa go boledišana ka dihlophana tša bohloko -bohloko. Bolela ka ga maitemogelo a bona le maikutlo ka bagwera ba bona. Ge ba fetša ba ane... phapoši ditaba.
- Morago ba anegele phapoši ka moka ditaba tša bona.

Mabokgoni	Mekgwa ya go ruta	Dithušathuto/ methopo
Go theeletša le go bolela (metsotso ye 15 letšatši ka letšatši, matsatši a 4 ka beke)	<ul style="list-style-type: none"> • Theeletša morutiši a le... ša kanegelo. Laetša lethabo gomme o a... tšišo tša go amana le yona. "Bagwera" 	Diphousetara:
Ditumatlhaka (metsotso ye 15 letšatši ka letšatši)	<ul style="list-style-type: none"> • Morutwana o lennaga ditswalano gare ga tlhaka le modumo... tlhakatee ka moka. • P... letšatši tlhaka le medumo, ditumanoši le... manamogo <p>hlala: a, e, i, o, u b, c, t, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, w, y</p>	Padišo ye e hlophilwego Kgato ya 1 Puku ya 1: Bagwera Padišo: Kanegelo ya 1. Mogwera wa mmakgonthe "aa" le "ee" Medumo: "ea"
Go bala mmogo (metsotso ye 15 letšatši ka letšatši)	<p>Ela hloko: Tšhomišo ya maswaodikga dinakong ka moka ge go balwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Morutwana o šomiša dihlahli tša go bonwa go naganela pele gore kanegelo e bolela ka eng: bokantle bja puku, ditšhupetšo ka gare ga puku. • Laela morutwana go bala ditaelo tše bonolo ka phapošing, bjalo ka melao ya phapoši. 	Pukukgolo ya 1

Mabokgoni	Mekgwa ya go ruta	Dithušathuto/ methopo
	<p>Pele ga go bala Dipotšišo tša pele ga go bala</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mogwera wa gago ke mang? 2. Na diphoofolo di kgona go dira segwera? 3. Mogwera wa gago o go thuša bjang? <p>Dikarabo</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dikarabo tša go fapana tša barutwana. 2. Ee 3. Dikarabo tša go fapana go tšwa go barutwana. <p>Ka nako ya go bala</p> <ul style="list-style-type: none"> • Morutwana o bala dipuku le morutiši ka phapoši ka moka, (go bala mmogo go tšwa go hloša dikgopolokgolo. <p>Ka morago ga go bala</p> <ul style="list-style-type: none"> • Morutwana o lema ditlha tše bohlokwa go seo se badilwego go tšwana le tatelano ya ditiragalo. <p>Dipotšišo tša morago ga go bala</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Efa di tšwa laetša gore mmutla le khudu e be le bala tšwa. 2. Ke kgano efe leo khudu e le logilego gore e fenywe tšhaaisano ya lebelo? 3. Diphoofolo yeo e bego e laola lebelo ke efe? <p>Dikarabo</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Di be di phela mmogo. 2. Latelantšha bana ba yona go tloga mathomong go fihla mafelelong. 3. Kgabo 	

Mabokgoni	Mekgwa ya go ruta	Dithušathuto/ methopo
<p>Go bala ka sehlopha sa go hlahlwa (dihlopha tše 2 ka letšatši, metsotso ye 15 sehlopha se sengwe le se sengwe)</p> <p>Morutiši o šoma le sehlopha sa bokgoni bjo bo lekanago, a nyalantšha bana le setšweletšwa mo maemong a taelo (temogo ya mantšu 90% - 95% ka nepagalo). Leano la go bala le le hlophilwego le tla šomišwa kudu.</p>	<p>Morutiši o šoma le dihlopha tše pedi ka letšatši, a tšea metsotso ye 15 le sehlopha se sengwe le se sengwe. Sehlopha se sengwe le se sengwe se šoma le morutiši gabedi ka beke.</p> <ul style="list-style-type: none"> Morutwana o bala ka setu le ka go hlaboša lentšu go legato la gagwe ka go Sehlopha sa go bala ka tlhahlo le morutiši, sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana ye e theilwego go legato la taelo la go bala ka sehlopha <p>Pele ga go bala: Kgoboketšo ya Dikanegelo/ Padišo</p> <ul style="list-style-type: none"> Morutwana o šomiša diswantšho tše di lego go setšweletšwa gore a kwešiše <p>Ka nako ya go bala</p> <ul style="list-style-type: none"> Morutwana o sa šomiša diswantšho tše di lego go setšweletšwa gore a kwešiše, a tšea go di bolediša <p>Ka morago ga go bala</p> <p>Morutwana o hlabolla diswantšho go ya ka kwešišo ya gagwe, le go tšea dithutšišo tša morutiši.</p> <ol style="list-style-type: none"> Na batšhelele bagwera? Fahlela Karabo ya gago Na kwešišo ga go tšea gore motho ke mogwera wa mmakgonthe ke dife? O tšea le mogwera wa mmapaale? <p>Karabo di tla fapana go ya ka barutwana.</p>	<p>Kgoboketšo ya Dikanegelo: Dithai</p> <p>Padišo: Kanegelo ya 1. Mogwera wa mmakgonthe "aa" le "ee"</p>
<p>Go ipalela</p>	<ul style="list-style-type: none"> Morutwana o balela go ithabiša dipuku tša bokgobapuku goba tša go tšwa sekhutlong sa go bala sa ka phapošing. 	<p>Bagwera</p> <p>Padišo ye e hlophilwego Kgato ya 1 Puku ya 1</p>
<p>Go ngwala</p> <p>Dithutšišo tša semmušo tša metsotso ye 15, gane ka beke</p>	<ul style="list-style-type: none"> Morutiši o thala diswantšho go tšweletša molaetša ka ga maitemogelo a mong mabapi la bagwera. 	<p>Phousetara:</p>

Mabokgoni	Mekgwa ya go ruta	Dithušathuto/ methopo
Mongwalo Dithutišo tša semmušo tša metsotso ye 15, gane ka beke	<ul style="list-style-type: none"> Netefatša gore morutwana o swara phensele le go lebanya ditlabakelo tša go ngwala (puku/ letlakala) ka nepagalo, se ke go ba gopotša bekeng ya mathomo. Morutwana o hlama ditlhaka tše kgolo le ditlhaka tše nnyane tše (22) ka mokgwa wa maleba: tšhupetšo, sebopego le katologano gare ga methaladi. 	Tšhate ya mongwalo 1 Pukutšhomo ya DBE
Kelo	<p>Go theeletša le go bolela</p> <ul style="list-style-type: none"> Efa morutwana ditaelo tše bonolo, ba bala melao ya ka phapošing. <p>Ditumatlhaka:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lemoga ditswalano gare ga tlhaka le morutwana wa ditlhakatee ka moka. barutwana ba bolela medume ditlhaka mo go papetla ya dialfabeto Go bala Šomiša bokantle tša puku go naganela pele seo puku e bolela tša sona <p>Go ngwala</p> <ul style="list-style-type: none"> Thalameantsino go tšweletša molaetša ka ga maiteko a tšhelela mong. <p>Mongwalo</p> <ul style="list-style-type: none"> Bopa ditlhaka tše dikgolo le ditlhaka tše nnyane ka mokgwa wa maleba. 	

Togamano: go tswa diswantšhong le setšweletšwa		
Mabokgoni a Bophelo	Dikhoutu le Robotiki	Dipalo
Bophelo sethokgweng, segwera, letšatši le hlabile, go a fiša, maikutlo a lethabo, bošego	Diphoofolo tša go bolela	Mebala, Letlema: Godimo ga, ye kgolo, ye nnyane, palo, 200m, methaladi

Mešomo ya dibeke tše 10

Go theeletša le go bolela

Theeletša ditaelo tše bonolo

- i) Bolela leina la gago le sefane
- ii) Bolela maina a bagwera ba gago.

Kelo

- i) Bolela leina la gago le sefane
- ii) Bolela maina a bagwera gago

Lenaneotlhahlobo: O kgonne go

- i) Bolela leina la gagwe le sefane
- ii) Bolela maina a bagwera gagwe

Ditumatlhaka

Swaya (X) ka pele ga karabo ye e nepagetšego.

Khudu le mmutla ke

1. Bagwera
2. Balwetši

Thala sediko go modumo wa "ea" mo manin.

- i) Beakanya
- ii) Leago

Kelo

- Swaya karabo ye e nepagetšego.
- Thala sediko go modumo wa maleba.

Lenaneotlhahlobo: O kgonne go

- Swaya karabo ye e nepagetšego.
- Thala sediko go modumo wa maleba.

Go bala

Morutwana o bala ditaelo tše bonolo ka phapošing bjalo ka melao ya phapoši.

Kelo

- Bala melao ya ka phapošing.

Lenaneotlhahlobo: O kgonne go

- Bala melao ya ka phapošing.

Go ngwala le mongwalo

- Morutwana o thala diswantšho go tšweletša molaetša ka ga maitemogelo a mong

Kelo

- Thala diswantšho go tšweletša molaetša ka ga maitemogelo a mong
- Hlamba dihlhaka tše kgolo le dihlhaka tše nnyane tše (26) ka mokgwa wa maleba

Lenaneotlhahlobo: O kgonne go

- Thala diswantšho go tšweletša molaetša ka ga maitemogelo a mong.
- Hlamba dihlhaka tše kgolo le dihlhaka tše nnyane tše (22) ka mokgwa wa maleba.

EXTRACT PAGES

Beke ya 2: Mogwera, seetša sa ka

Dinyakwa		
Ditlabakelo tšeo di šišintšwego	Diphousetara/Padišo/Papetla ya foneme Padišo yeo e hlophilwego	
Mantšu ao a šomišwago gantši	Temogo ya fonemo Medumo: ee le aa	Tlotlontšu
bagwera, monna, sefofu, yena, nako, sepelela, lerato, dijo, kitimiša, mahodu, swere, tšwafa	Baylee, Lee, ee, theeletša, hee, seemo, maaka, baagišani, seemong, seeta	Botega, hlahla, itšhidana, mohlahlhi, bohlokwa, learogi, atla, tšhpagala, mohlokome

<p>Go theeletša le go bolela (metsotso ye 15 letšatši ka letšatši, matšatši a 4 ka beke)</p>	<p>Thutwana ya 1</p> <p>Laela barutwana go:</p> <ul style="list-style-type: none"> Theeletša kanegelo ka lethabo le go araba dipotšišo go amana le yona. A bolela ka ga maitemogelo a gagwe, mapi le segwera le dimpša. Mohlala: O anega ditaba tša gagwe. <p>Kelo tšatši ka tšatši</p> <ul style="list-style-type: none"> Morutwana o theeletša ntle le gona ba bangwe ka ganong. Morutwana o šielane le ba bolela. <p>Araba dipotšišo</p> <ol style="list-style-type: none"> Mogwera wa gago o mang? Na dipotšišo di gona go dira segwera? Mogwera wa gago o go thuša bjang? <p>Dikarabo</p> <ol style="list-style-type: none"> Dikarabo tša go fapana tša barutwana. Ee. Dikarabo tša go fapana go tšwa go barutwana. <p>Ela hloko barutwana ba go ba le tlhohlo.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ba hlohleletša go bolela le go hlatholla diswantšho tšeo ba di bonago. <p>Mošomo wa gae</p>	<p>Diphousetara</p>
---	---	---------------------

<p>Ditumathhaka/ Medumothhaka (metsotso ye 15 letšatši ka letšatši)</p>	<p>Ditumathhaka: ee le aa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Morutiši o boeletša mantšu a legoro le tee a go ba le tumathhaka ye mekopana ja, lwa, nwa, hwa, kwe, swa. • Barutwana ba ka nyaka mantšu a mangwe ka phapošing: hee, maaka, seemo <p>Ela hloko: Barutwana ba go ba le tlhohlo.</p> <p>Ba fe sebaka se se teletšana gore ba kwešiše.</p> <p>Ba fe mošomo wa go boeletša seo se rutilwego go fihlela ba laetša kwešišo.</p>	<p>Dikarata tša foneme</p> <p>Padišo: Kanegelo ya 1. Mogwera wa mmakgonthe</p> <p>Padišo ye e hlophilwego: Puku 2 Mogwera, seetša sa ka</p>
--	--	---

EXTRACT PAGES

<p>Go bala mmogo (metsotso ye 15 gabedi goba ga raro ka beke)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Morutwana o bala dipuku le morutiši ka phapoši ka moka, gomme a hlaloša dikgopolokgolo. • Pele ga go bala: • Laela barutwana go šomiša ditlhatli le diswantšho tše di lego go pukung gore a kwešiše. • Dipotšišo tša pele ga go bala <ol style="list-style-type: none"> 1. Mogwera wa gago ke mang? 2. Na diphoofole di kgona go dira segwera? 3. Mogwera wa gago o go thuša bjang? <p>Dikarabo tšeo di šišintšwego.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dikarabo tša go fapana tša barutwana. 2. Ee 3. Dikarabo tša go fapana go tšwa go barutwana. <p>Ka nako ya go bala:</p> <p>Morutwana o bala dipuku le morutiši ka phapoši ka moka, gomme a hlaloša dikgopolokgolo ditiragatšho ka ngelony.</p> <p>Ka morago ga go bala</p> <ul style="list-style-type: none"> • O lemoga tatelano ya ditiragatšho go seo a se badilego <p>Thutwana ya 4</p> <p>Barutwana ba araba dipotšišo tšeo maemo a godimo tše di nepišitšego puku ya go bala go</p> <p>Dipotšišo tša morutwana ga go bala</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Khudu e tšhabele seka sa lebelo lefe? 2. Diphoofole di be di thabetše eng? 3. Poteng khudu e ka šia mmutla ka lebelo? 4. Ke mabaka la eng ge khudu e ile ya loga leano la go radia mmutla? <p>Dikarabo</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 200 m 2. Mmutla le khudu ge ba swarelane. 3. Le gatee/Aowa. 4. E be e nyaka go lahliša mmutla mahlale. <p>Ela hloko barutwana ba go ba le tlhohlo.</p> <p>Ba fe nako ye teletšana ya go bala katlhahlo ya morutiši.</p> <p>Ba hlakantšhe la barutwana ba go kgona gore ba ba thuše.</p>	<p>Pukukgolo 1: Bagwera</p>
--	---	-----------------------------

<p>Go bala ka sehlopha sa go hlahlwa. Diiri tše 2 le metsotso ye 30 ka Beke (Metsotso e 2 x 15 ka letsatši (dihlopha tše 2 tšatši ka tšatši)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Morutwana o bala ka setu le ka go hlaboša lentšu go legato la gagwe ka go Sehlopha sa go bala ka tlhahlo le morutiši, sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana ye e theilwego go legato la taelo la go bala ka sehlopha. <p>Pele ga go bala</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hlohleletša barutwana go Šomiša diswantšho tše di lego go setšweletšwa gore a kwešiš. • Ka nako ya go bala • Sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana • Morutwana o šomiša ditumathlaka, tlhahlo go tšwa go diteng, tshekatsheko ya sebopego le mantšupono ge a bala. • Ka morago ga go bala • Morutwana o itekola ka noši ge a bala le go tlotlotlo ya mantšupono • Kgoboketšo ya Dikanegelo: Bapalana Dithai le ditlhalošo <p>Padišo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ke ka lebaka la eng ge mmutla o ile wa tšhabela go tau? 2. Na mmutla o be o hloetšwe ena? 3. Ke phoofolo efe ye e ilego ya ngala kopanong? 4. E be e ngadišwa ke eng? 5. Tau e be e ile mmutla eng? <p>Ela hloko: Seetša barutwana ba go ba le tlhohlo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ba se se tšwana se teletšana gore ba kwešiše. • Ba se se tšwana wa go boeletša seo se rutilwego go fihlela ba lae kwešišo. • Fifi barutwana sebaka sa go rutana ka bo bona. 	<p>Padišo: 1. Mogwera wa mmakgonthe</p> <p>Kgoboketšo ya Dikanegelo: Dithai</p>
<p>Go ipalela</p>	<p>Kgetha ditšweletšwa tše di tsebegago goba tše di lego naamong a ngwana a go ipalela</p> <ul style="list-style-type: none"> • Morutwana o balela go ithabiša dipuku tša bokgobapuku goba tša go tšwa sekhutlong sa go bala sa ka phapošing <p>Ela hloko: Barutwana ba go ba le tlhohlo ba fiwe šedi ye kgolo. Ba thuše ka go bala mantšu ao a ba palelago</p>	<p>Mogwera, seetša sa ka</p> <p>Padišo ye e hlophilwego: Puku 2, kgato ya 1</p>

<p>Go ngwala Dithutišo tša semmušo tša metsotso ye 15, gane ka beke</p>	<p>Morutwana o thala diswantšho go tšweletša molaetša ka ga maitemogelo a mong (ka segwera mohlomongwe, bj.bj).</p> <p>Mošomo wa 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Morutwana o ngwala ditaba tša gagwe. • Morutwana o neelana ka dikgopolo le mantšu a go ngwalwa kanegelo ya phapoši. Mošomo wa 2: Go ngwala mmogo (Move to next line) • Tlwaetša barutwana go latela magato a go ngwala: Go beakanya, go ngwala ga pele le go phatlalatša/ setšweletšwa sa mafelelo). • Ba ngwale dikgopolo pele, ba di ahlaahle, ba di beakanye ka tatelano, morago ba ntšhe setšweletšwa sa mafelelo. • Mošomo wa 3: Piletšo • {seemo, maaka, baagišani, seeta, seemong, seeta} 	<p>Papetla ya maletere le mantšu</p> <p>Tšhate ya mongwalo</p>
<p>Mongwalo Dithutišo tša semmušo tša metsotso ye 15, gararo ka beke</p>	<p>Netefatša gore morutwana o:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Swara phensele le go lebanya ditlabakelo tša go ngwala (puku/letlakala) ka nepagalo. • Hlama ditlhaka tše nnyane ka mokgwalo, ipaleba, tšhupetšo, sebopego le katologano gare ga thelaladi <p>Ela hloko: Šomišang pukutšhomo ya DBE</p>	<p>Tšhate ya mongwalo 1</p> <p>Pukutšhomo ya DBE</p>
<p>Kelo</p>	<p>Kelotšweledi</p> <p>Go theeletša le go bolela</p> <ul style="list-style-type: none"> • Efa barutwana ditaela tšhelelo ka phapošing. <p>Ditumatlhaka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lemoga ditswano tšhelelo gare ga tlhaka le modumo wa ditlhaka tšhelelo ka moka. • Šomišang tšhelelo a piletšo • Mantšu tšhelelo ba le "eu", mohlala: peu, peulwane, bj.bj <p>Go bala mmogo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Šomišang diswantšho tše di lego go setšweletšwa gore go tšweletšwele kwešiše. • Sehlopha sa go Hlahlwa: • Morutwana o balela godimo go tšwa ka pukung ya gagwe mo go sehlopha sa go bala ka tlhahlo, sehlopha ka moka se bala kanegelo ya go swana • Netefatša gore morutwana o bala ka thelelo. <p>Go bala ka bobedi le go ipalela:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Morutwana o balela go ithabiša dipuku tša bokgobapuku goba tša go tšwa sekhutlong sa go bala sa ka phapošing a šeditše tšhomišo ya maswaodikga. 	

	<p>Go ngwala:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Morutwana o itlhamela lefoko la gagwe, ka Morutwana o itlhamela rutilwego. <p>Mongwalo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Morutwana o bopa ditlhaka ka ditsela tša maleba. • O ngwalolla lefoko le bonolo. 	
--	---	--

Morutiši a ka itirela kelo ya go akaretša barutwana ka go ba le tlhohlo.

Togaganyo: Go tšwa diswantšhong le kanegelo		
Mabokgoni a Bophelo	Dikhoutu le Roboti	Dipalo
Maikutlo a go swaba, dipatso		Kamora, mepete, Palo, Dibopego, Mebala, Kelo Ya nako Letlema Dikantšufelo dikgoba

Mešomo ya dibeke tše 10

Mošomo wa 1: Go akaretša le go bolela

Bolela ka maitemogelo a gago, mabapi le mogwera wa go ba le tlhohlo.

- O mo thušitše ka eng?
- Weneng a ba le mathata, mohlomongwe mo mmeleng?

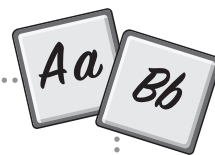
Kelo

- O mo thušitše ka _____
- Nkile a ba le bothata bja _____

Lenaneotlhahlobo: O kgonne go

- Go bolela, ka maitemogelo a gagwe a mogwera wa go ba le tlhohlo.
- O mo thušitše ka _____
- Nkile a ba le bothata bja _____

Mošomo wa 2: Ditumatlhaka

- Lemoga ditšwalano gare ga tlhaka le modumo wa ditlhakatee ka moka

Šomiša mantšu a pileišo a go ba le «eu»: **Peu**, **Peulwane**, **Mabeu**, **Mapeu**, **Beula**

- Bolela modumo wa tlhaka ya mathomo ya lentšu.

Kelo

- Ngwala mantšu a pileišo ka nepagalo.
- Bolela modumo wa tlhaka ya mathomo ya lentšu.

Lenaneotlhahlobo: O kgonne go:

- Ngwala mantšu a pileišo ka nepagalo.
- Bolela modumo wa tlhaka ya mathomo ya lentšu.

Dikarabo tšeo di šišintšwego

- a) Dikarabo di kotofadišwe mo mantšung.

Morutiši a ka itirela mantšu a mangwe, le go hlohletša barutwana go šomiša ditšweletšwa ka phapošing go humana ditumatlhaka.

Maele

Mošomo wa 3: Gona

- Morutwana o bala tšona tšona goba ditšweletšwa tše dingwe tše di godišitšwego le phapoši ka moka le morutiši.

- Morutwana o bala tšona moga tatelano ya ditiragalo ka ga seo se badilwego.

- a) Balang kanegelo ya Padišo, Kanegelo 3: Botswa le go ipona

Kelo

- Morutwana o bala le phapoši ka moka le morutiši.
- O bala tatelano ya ditiragalo ya seo se badilwego.

Lenaneotlhahlobo: O kgonne go-

- Bala le phapoši ka moka le morutiši.
- Tliša tatelano ya ditiragalo ya seo se badilwego.

Mošomo wa 4: Go ngwala le mongwalo

Hlokomela gore barutwana ba šomiša le go swara phensele le go lebanya ditlabakelo tša go ngwala (puku/letlakala) ka nepagalo.

- Morutwana o ngwala le go ngwalolla ka nepagalo mafoko a mabedi goba go feta a go balega.
1. Morena Leswiswi o šoma femeng ya go dira dieta.
 2. Mogolwane wa gagwe o mo hlokiša khutšo.

Kelo

- Ngwala le go ngwalolla ka nepagalo mafoko a mabedi goba go feta a go balega.

Lenaneotlhahlobo: O kgonne go-

- Ngwala le go ngwalolla ka nepagalo mafoko a mabedi goba go feta a go balega.

Go bapala le go ithuta

Go bapala le go ithuta (go lokiša le mešomo ya tšeletšo – le šomišo ya dipapadi tša setlogo)

- Papadi ya go theeletša
- Papadi ya go theeletša le go gopola

Laela barutwana go dula ka dihlopheng tša botsheba

Ela hloko: Morutwana o swanetše a thutetše hloko dikenywa tše di boletšwego

Laela barutwana go bolela tate dikenywa, go fihla go wa mafelo